

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 111 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

Beträffande avancerade eller kvalificerade elektroniska underskrifter har Regionarkivet i dagsläget gjort en generell bedömning att dessa inte med rimliga medel kan levereras till Regionarkivets "e-Arkiv" i bibehållet skick. Journalhandlingar med sådana underskrifter behöver därför kvarhållas i sitt ursprungliga skick och får inte överföras till ett nytt system eller levereras till arkivet om det inte finns gallringsbeslut som tillåter det.

5.2.9.4 Fastställa vårdplan

5.2.10 Upphandling och inköp

5.2.10.1 Leverantörsavtal

5.2.10.1.1 Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund

De avtal kommunen tecknar med leverantörer undertecknas vanligtvis genom leverantörers system, och inget kommunen kan styra över, men för dessa typer av avtal kan samma resonemang föras som för anställningsavtal (a. [5.2.1.1](#)).

5.2.11 Överförmyndare

Det finns flera bestämmelser om att handlingar ska lämnas på heder och samvete i FB; 13 kap. *Föräldrars förmyndarförvaltning* och 14 kap. *Förordnade förmyndares, gode mäns och förvaltares vård av egendom* om förteckningar (13:3, 14:1, 14:2), sluträkningar (13:15, 14:18), och årsräkningar (13:14, 14:15).

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 112 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

6 BEDÖMNING AV OLIKA FALL

- SKR, Rapport till vägledning vid införandet av e-tjänster 2011-10-31 1 (3) CIRKULÄR (a. 2-5, 7)

6.1 Utgångspunkter

6.1.1 Termer och begrepp

1. Skilj mellan rättsliga begrepp och tekniska metoder.
2. Skilj mellan dels autentisering, identifiering, legitimering, dels behörighet, dels signering, underskrifter.

6.1.2 Rättsliga överväganden

Underskrifter med elektroniska materiel och metoder **får inte användas:**

- om det finns krav i författning på handling ska ha en egenhändig underskrift eller motsvarande uttryck, och
- om det i författning inte uttryckligen anges att handlingen får ha en underskrift med elektroniska materiel och metoder.

Underskriften måste i dessa fall framställas med traditionella materiel och metoder, till exempel handskriften med penna på papper.

Underskrifter med elektroniska materiel och metoder **får användas:**

- om det uttryckligen framgår av författning.

Det finns emellertid inga, eller få, fall som ställer krav på att en underskrift med elektroniska materiel och metoder *ska användas*.

Underskrifter med elektroniska materiel och metoder **får kanske användas:**

- om det inte finns några formkrav i författning, eller
- om det finns formkrav på *skriftlighet*, men det kan finnas undantag.

6.1.3 Intresseavvägningar

Val av materiel och metoder för att framställa underskrifter bör ta hänsyn till följande:

- Rättssäkerheten, och medborgarnas tillit till offentliga verksamheter, vilket bör väga tyngre än bekvämlighet, kostnader, praktiska rutiner, eller liknande.
- Risker, sannolikheten av deras förverkligande, och konsekvenser av deras förverkligande, till exempel brottsyttringar, ekonomisk och finansiell skada, förmögenhetsskada, personsäkerhet, röjande av känsliga uppgifter till obehörig, skadeståndsansvar, skada för verksamheten eller allmänintresse.

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 113 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

6.2 Vad är verksamhetens behov och krav?

- *Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen (SOU 2021:9). Användningsområden för betrodda tjänster (a. 4). Behov avseende elektroniska underskrifter (a. 6.5). När bör den offentliga förvaltningen använda avancerade eller kvalificerade elektroniska underskrifter? (a. 8.2).*
- *Sambruks nätverk – Praktiska erfarenheter kring e-signering (20200623)*
- *Västra Götalandsregionen Vägledning (dnr RS 2020-04196) Elektroniska underskrifter (20200902)*
- *Uppsala kommun Förstudierapport (dnr KSN-2020-00341) Säkra meddelanden och e-underskrifter (20201005)*

Antagandet är att verksamhetens behov av och krav på underskrifter avser ytterst att besvara två frågor:

- Vad ska bevisas över tid? (a. 6.2.1), och
- Hur länge ska det bevisas? (a. 6.2.2).

Dessa frågor tillfaller ytterst verksamhetens ledning och jurister, och svaren ska ge ett tillräckligt underlag för att kunna gå vidare och besvara:

- Vad ska bevaras? (a. 6.3) och Vad kan gallras? (a. 6.4) som i sin tur ska ge ett tillräckligt underlag för att vägleda vid
- Val av materiel och metoder (a. 6.5) för att förverkliga dels beviskraven, dels möjligheterna att kunna bevara bevisen.

6.2.1 Vad ska bevisas över tid?

Det bör skiljas mellan vad handlingen avser att bevisa, det vill säga Vad är syftet med handlingen? (a. 6.2.1.1) och vad underskriften avser att bevisa, det vill säga Vad är syftet med underskriften för handlingen? (a. 6.2.1.2).

6.2.1.1 Vad är syftet med handlingen?

Vad är handlingens funktionella skick, det vill säga hur ska den användas och hanteras över tid? I det här sammanhanget antas det övergripande syftet för Olika fall (a. 5) vara att kunna bevisa att handlingen har rättseffekt eftersom den har framställts eller utförts med en viss, och därefter i bibehållen, form av en specifik person för ett specifikt syfte och under specifika omständigheter. Till exempel, att utställaren:

- var autentiserad och behörig,
- godkände handlingen vid en viss plats och tidpunkt,
- var vid sina sinnens fulla bruk och hade övervägt och förstått konsekvenserna av handlingen, till exempel att det fanns en skyldighet att fullgöra en förpliktelse, eller att straffrättsligt ansvar kan komma att följa om lämnade uppgifter är oriktiga eller ofullständiga.

6.2.1.2 Vad är syftet med underskriften för handlingen?

Det framgår av Funktionella behov av och krav på underskrifter (a. 4) att underskriften

- ytterst avser att koppla en utställare till en underskrift, och underskriften till ett innehåll.

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 114 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

Ju mer kopplingen är deduktiv sammanvävd desto större sannolikhet att det går att påvisa Qavvislighet (a. 2.13).

Behovet av eller kravet på en underskrift för en handling kan översiktligt representeras i en endimensionell skala där den ena änden utgörs av handlingar som Urkunder (a. 6.2.1.2.1), medan den andra ändan av handlingar som Avtal (a. 5.1.5.1). Däremellan bör övriga behov och krav på underskrifter för handlingar falla, till exempel anmälningar, ansökningar, intyg, tillstånd.

6.2.1.2.1 Urkunder

För Urkunder (a. 2.17) kan tänkas att en verksamhet begär ett rättsutlåtande från verksamhetens jurister som fastslår följande:

1. Är [en förteckning över typer av elektroniska handlingar som inkommer till eller upprättas av verksamheten] urkunder i lagens mening?
2. Om ja, i vilket hänseende har urkunderna betydelse som bevis?
3. Om ja, hur länge har urkunden betydelse?
4. Kan kopior av urkunden bestyrkas?

6.2.2 Hur länge ska det bevisas?

Det bör skiljas mellan två perioder som är av betydelse för handlingen och därmed för underskriften: den Allmänt rättsliga relevanta perioden (a. 6.2.2.1) och den Arkivrättsligt relevanta perioden (a. 6.2.2.2).

6.2.2.1 Allmänt rättsliga relevanta perioden

Ur ett allmänt rättsligt perspektiv är frågan: hur länge har handlingen rättslig relevans?, det vill säga, när finns det inte längre några rättsliga behov av eller krav på att påvisa handlingens giltighet? Denna tidpunkt kan vara lagreglerad, och är en fråga för verksamhetens jurister och ytterst domstolen.

6.2.2.2 Arkivrättsligt relevanta perioden

Ur ett arkivrättsligt perspektiv är frågan: vad händer över tid när allmänna handlingars rättsliga relevans upphör, det vill säga vilken betydelse har en underskrift för sådana handlingar?

Är handlingen nödvändig för att tillgodose 3 § arkivlagen?

- Det följer att underskriften inte behöver bevaras om handlingen kan gallras med stöd av författning eller beslut från arkivmyndigheten eller annan med motsvarande ansvar.

Om handlingen är nödvändig för att tillgodose 3 § arkivlagen, är underskriften också nödvändig för att handlingen ska tillgodose 3 § arkivlagen?

- Om frågan besvaras med ett ja måste rätt materiel och metoder väljas från början för att säkerställa att underskriften kan bevaras över tid.
- Frågan kan endast besvaras med ett nej om det finns bestämmelser om gallring i författning eller om det finns beslut från arkivmyndigheten eller annan med motsvarande ansvar.

Innan val av materiel och metoder görs bör därför verksamheten först göra en gallringsutredning som tydligt besvarar Vad kan gallras? (a. 6.4).

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 115 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

6.3 Vad ska bevaras?

Underskrifter med elektroniska materiel och metoder **som inte motsvarar** underskrifter med traditionella materiel och metoder eller avancerade elektroniska underskrifter enligt förordning (EU) 910/2014:

- Har inga särskilda egenskaper och funktioner som inte kan bevaras på samma sätt som andra typer av elektroniska handlingar *enligt gällande arkivrättsliga regleringar*.

Underskrifter med elektroniska materiel och metoder **som motsvarar** underskrifter med traditionella materiel och metoder eller avancerade elektroniska underskrifter enligt förordning (EU) 910/2014 måste antingen:

- Bevara kontrollfunktionen (a. 5.1.2.2.1)
- Påvisa kontrollfunktionen (a. 5.1.2.2.2),
- gallra Kontrollfunktionen (a. 6.4.2).

6.4 Vad kan gallras?

Handlingar som är allmänna ska som huvudregel bevaras. Detta gäller oavsett om det anses att handlingarna har betydelse för underskriftens äkthet som bevis eller inte. Det måste alltid finnas lagstöd för att gallra allmänna handlingar.

Utgångspunkten är 10 § arkivlagen som medger att handlingar får gallras men endast om arkivet i övrigt kan tillgodose ändamålen i 3 § arkivlagen, eller om det finns andra författningar som reglerar frågan.

- För kommuner och regioner kan det finnas arkivreglementen eller andra lokala bestämmelser.
- För statliga myndigheter gäller 14 § arkivförordningen som tillåter gallring endast med stöd av författning eller beslut från Riksarkivet.

Det följer att en verksamhet som avser att gallra en underskrift behöver ett tydligt lagstöd, eller välgrundade skäl för de fall som avser att stödja sig på 10 § arkivlagen eller på ett beslut från arkivmyndighet eller annan med motsvarande ansvar. Av denna anledning bör en verksamhet alltid göra en Gallringsutredning (a. 6.4.1).

6.4.1 Gallringsutredning

6.4.1.1 Statliga myndigheter

Om myndigheten vill gallra en Kontrollfunktionen (a. 6.4.2) med stöd i författning:

- Dokumentera eventuella beslut i arkivredovisningen i enlighet med 6 kap. 16 § RA-FS 2019:2.
- Ange i gallringsutredningen den författning som låg till grund för fattat beslut.
- Gallringutredningen ska stå till förfogande vid en tillsyn av arkivet.

Om myndigheten vill gallra en Kontrollfunktionen (a. 6.4.2) men inte finner stöd i författning:

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 116 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

- Motivera i gallringsutredningen varför underskriften kan gallras, och eventuella kompensande åtgärder.
- Skicka in gallringsframställan till Riksarkivet.

6.4.2 Kontrollfunktionen

Kontrollfunktionen tillhör en handling som är inkommen eller upprättad, eller överlämnad till arkivmyndigheten eller annan med motsvande ansvar.

- Om det finns författning som medger gallring av kontrollfunktionen så får den gallras.
- Om kontrollfunktionen fungerar är frågan om den är fortfarande av *väsentlig betydelse* eller om den är av *ringa betydelse*.
- Om kontrollfunktionen är av *väsentlig betydelse* måste den antingen bevaras eller påvisas varit giltig.
  - Om kontrollfunktionen tillhör en urkund bör den alltid betraktas vara av väsentlig betydelse, och beakta särskilt det straffrättsliga skyddet för *gallring av Urkunder* (a. 5.1.7.1).
- Om kontrollfunktionen bedöms vara av *ringa betydelse* gäller vad som sagts i inledningen till avsnittet (6.4) om nödvändigheten av lagstöd.

6.5 Val av materiel och metoder

Val av materiel och metoder bestäms av verksamhetens förutsättningar och omständigheter, men vilka inte närmare berörs här, eftersom dessa förhållanden gäller för verksamheter i allmänhet. Av betydelse här för att välja lämpliga materiel och metoder är svaren på dels verksamhetens behov och krav, dels handlingens funktionella skick, dels funktionella behov och krav på handlingen med underskriften, dels gallringsutredningen. För specifika elektroniska materiel och metoder hänvisas vidare till **FormatE**.

Uppmärksamma att det är ytterst domstolen som avgör om materiel och metoder och eventuella åtgärder för att bevara underskriften uppfyller bevisskraven i det enskilda fallet om underskriften faller inom den Allmänt rättsliga relevanta perioden (a. 6.2.2.1).

6.5.1 Underskriften kan urskiljas

Syftet är att kunna igenkänna utställaren i underskriften eller signaturer, till exempel:

- I bild eller text.

Domstolen bör lämpligen inte anse att det rör sig om en elektronisk underskrift, men en underskrift framställt med elektroniska materiel och metoder för att representera en tryckt uppgift i likhet med vilken annan tryckt uppgift som helst.

6.5.2 Underskriften kan spåras till anordning

Syftet är att påvisa att underskriften endast kan framställas med en specifik anordning, till exempel:

- Ett lösenordskyddat användarkonto.

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 117 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

- En digital signatur.

Skulle en domstol godta metoden för att koppla underskriften till anordningen?

6.5.3 Anordningen kan spåras till en specifik person

Syftet är att påvisa att anordningen tillhörde en specifik person, till exempel:

- PKI -certifikat.
- "Web of Trust" -certifikat.
- IP-adress-loggar.
- E-post- eller SMS-bekräftelse.
- Avtal eller kontrakt; godkännande av användarvillkor.

Skulle en domstol godta metoden för att koppla personen till anordningen?

6.5.4 Innehållet kan kopplas till en underskrift

Syftet är att påvisa att underskriften framställdes i anslutning till innehållet, till exempel:

- Med en digital signatur.
- Med ett användarkonto i ett "IT-system" som kan utföra underskriften.

Skulle en domstol godta metoden för att koppla underskriften till innehållet?

6.5.5 Innehållet kan kontrolleras

Syftet är att påvisa att innehållet, tillsammans med underskriften, inte har förändrats sedan de framställdes, till exempel

- Med digitala signaturer.
- Med lagrade och loggade hashvärden som kan användas som referens.
- Med behörighetskontroller och loggar som spårar vad som förändrats, när och av vem.

Skulle en domstol godta metoden för att påvisa ursprungligt skick?

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 118 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

7 KÄLLFÖRTECKNING

7.1 Offentliga källor

7.1.1 Stat

7.1.1.1 e-nämnden (Nämnden för elektronisk förvaltning)

- Grundläggande vägledning för myndigheternas användning av e-legitimationer och elektroniska underskrifter (e-nämnden 04:02) i gällande lydelse den 9 juni 2004

7.1.1.2 eSam (eSamverkansprogrammet)

- Juridisk vägledning för införande av e-legitimering och e-underskrifter (v1.1)²²⁸

7.1.1.3 Digg (Myndigheten för digital förvaltning)

- Uppdrag (dnr 2019-90) om stödjande åtgärder vid nationellt införande av eIDAS-förordningen²²⁹
- Uppdrag (än 2019:582) att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte (delredovisning)²³⁰

7.1.1.4 Domstol

7.1.1.4.1 Rättsfall

- Högsta domstolens dom (20171222) i mål T435-17 (NJA 2017 s. 1105, NJA 2017:102)²³¹

7.1.1.5 PTS (Post- och telestyrelsen)

- Rapport (dnr 17-4465) Vägledning För betrodda tjänster i Sverige enligt eIDAS – Utgåva 2

7.1.1.6 Regeringen

7.1.1.6.1 Beslut

- Uppdrag (20191211) att etablera en förvaltningsgemensam digital infrastruktur för informationsutbyte²³²

7.1.1.6.2 Betänkanden

- SOU 2021:9 Vem kan man lita på? – Enklare och effektivare användning av betrodda tjänster i den offentliga förvaltningen
- SOU 2019:014 Ett säkert statligt ID-kort – med e-legitimation²³³

²²⁸ <https://esamverka.se/download/18.9d698431645a14fcab34974/1530793977619/eSam - Vägledning E-legitimation och E-underskrift 1.1.pdf> (20200529)

²²⁹ <https://www.digg.se/globalassets/stodjande-atgarder-vid-nationellt-inforande-av-eidas-forordningen.pdf> (20200529)

²³⁰ <https://www.digg.se/globalassets/uppdrag-att-etablera-en-forvaltningsgemensam-digital-infrastruktur-for-informationsutbyte.pdf> (20200529)

²³¹ <https://rattsinfosok.domstol.se/lagrummet/> (20200529)

²³² <https://www.regeringen.se/4afa40/contentassets/bdeff2bd4425482da7759c4cbca0e2ce/uppdrag-att-etablera-forvaltningsgemensam-digital-infrastruktur-for-informationsutbyte.pdf> (20200529)

²³³ <https://www.regeringen.se/4961ec/contentassets/689f5a032b4f4abe92f7ce73efa1d410/ett-sakert-statligt-id-kort--med-e-legitimation-sou-2019-14.pdf> (20200529)

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 119 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

- SOU 2018:025 Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering²³⁴
- SOU 2017:114 reboot – omstart för den digitala förvaltningen²³⁵
- SOU 2010:104 E-legitimationsnämnden och Svensk e-legitimation²³⁶
- SOU 2009:086 Strategi för myndigheternas arbete med e-förvaltning²³⁷
- SOU 2007:092 Urkunden I Tiden²³⁸
- SOU 1996:040 Elektronisk dokumenthantering²³⁹

7.1.1.6.3 Departementsserien

- Ds 2019:18 Digital kommunikation i domstolsprocesser²⁴⁰
- Ds 2003:29 Formel Formkrav och elektronisk kommunikation²⁴¹
- Ds 2003:29 Formel Formkrav och elektronisk kommunikation bilaga 2²⁴²
- Ds 1999:73 Elektroniska signaturer²⁴³
- Ds 1998:14 Digitala signaturer - en teknisk och juridisk översikt²⁴⁴

7.1.1.6.4 Kommitté

- Vägledning från E-delegationen (2012-06-07) Elektroniska original, kopior och avskrifter²⁴⁵

7.1.1.6.5 Promemorior

- Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om elektronisk identifiering²⁴⁶

- ²³⁴ <https://www.regeringen.se/495f60/contentassets/e9a0044c745c4c9ca84fef309feafd76/juridik-som-stod-for-forvaltningens-digitalisering-sou-201825.pdf> (20200529)
- ²³⁵ <https://www.regeringen.se/48df42/contentassets/aa8c1ad04ae24e0b890e79e76a0ae64b/reboot--omstart-for-den-digitala-forvaltningen-sou-2017114-.pdf> (20200529)
- ²³⁶ <https://www.regeringen.se/49bb35/contentassets/e031f49a8c7b48969b8ea4b45a2016d2/e-legitimationsnamnden-och-svensk-e-legitimation-hela-dokumentet-sou-2010104> (20200529)
- ²³⁷ <https://www.regeringen.se/49bb36/contentassets/a1417c22006f4b0a810d1b06c18d158d/strategi-for-myndigheternas-arbete-med-e-forvaltning-sou-200986> (20200529)
- ²³⁸ <https://www.regeringen.se/49bb8e/contentassets/0e72ffe8de9742949da18918f4722f74/urkunden-i-tiden---en-straaffrattlig-anpassning-sou-200792> (20200612)
- ²³⁹ <https://www.regeringen.se/49bb79/contentassets/bb9d659fce864fc3bbe50990ca198218/elektronisk-dokumenthantering> (20200612)
- ²⁴⁰ <https://www.regeringen.se/4adaeb/contentassets/b51a8cb2162f41abb510d362da5c35e6/digital-kommunikation-i-domstolsprocesser-ds-201918> (20200529)
- ²⁴¹ <https://www.regeringen.se/49bb4d/contentassets/b574ee97899148a7b9e7477cc68aa86a/formel--formkrav-och-elektronisk-kommunikation> (20200529)
- ²⁴² <https://www.regeringen.se/49bb4d/contentassets/b574ee97899148a7b9e7477cc68aa86a/ormel--formkrav-och-elektronisk-kommunikation-bilaga-2> (20200529)
- ²⁴³ <https://www.regeringen.se/49bbbc/contentassets/d3bae1d97b314451b8fd109e41249231/elektroniska-signaturer> (20200612)
- ²⁴⁴ <https://www.regeringen.se/49bbbc/contentassets/4989aae001664fc6b89edde1b1918c71/digitala-signaturer---en-teknisk-och-juridisk-oversikt> (20200612)
- ²⁴⁵ <https://www.esamverka.se/download/18.7e784787153f0f33aa51c8ac/1464275951331/Elektroniska+original,+kopior+och+avskrifter.pdf> (20200612)
- ²⁴⁶ <https://www.regeringen.se/49b693/contentassets/6926cba9ffc441c68f1db00194afb2dc/promemoria-kompletterande-bestammelser-till-eu-forordningen-om-elektronisk-identifierng.pdf> (20200529)

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 120 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

7.1.1.6.6 Propositioner

- 2020/0021:081 Ytterligare kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering²⁴⁷
- 2019/0020:189 Digital kommunikation i domstolsprocesser
- 2019/0020:008 Digitaliserade hyresförhandlingar
- 2017/0018:126 Digital hantering av domstolsavgörande, strafföreläggande och ordningsbot²⁴⁸
- 2015/0016:072 Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om elektronisk identifiering²⁴⁹
- 1999/2000:117 Lag om kvalificerade elektroniska signaturer, m.m.²⁵⁰

7.1.1.7 Riksarkivet

- Projekt (dnr 20-2013/1154) Framställning och bevarande av elektroniska signaturer (tillsammans med avsnitt 6)²⁵¹
- Rapport (2006:1) Elektroniskt underskrivna handlingar²⁵²
- Rapport (2000:1) Elektronisk dokumenthantering²⁵³

7.1.1.7.1 Skatteverket

- RSVM 2001:35 Riksskatteverkets information om verkets beslut om riktlinjer för myndigheternas användning av elektroniska signaturer och certifikattjänster m.m.²⁵⁴

7.1.2 Regioner

- Region Skåne Hantering av elektroniska underskrifter (20170301)²⁵⁵
- Västra Götalandsregionen Vägledning (dnr RS 2020-04196) Elektroniska underskrifter (20200902)

7.1.3 Kommuner

- Sjuhärads kommunalförbund (Boråsregionen), Vägledning elektroniska underskrifter (20190625)²⁵⁶
- Botkyrka, En liten information om digitala underskrifter/signaturer (20200520)
- Stockholms stad, Riktlinjer och förutsättningar för skanning och ersättningskanning (201606)²⁵⁷

²⁴⁷ <https://www.regeringen.se/rattslika-dokument/proposition/2021/01/prop.-20202181/> (20210119)

²⁴⁸ <https://www.regeringen.se/494483/contentassets/eb60cff09c7a4fdd933eb3a64b9ad4a7/prop-201718-126.pdf> (20200529)

²⁴⁹ <https://www.regeringen.se/4afa08/contentassets/5aa20a4f0f424fe194e8118bc4afa5ed/kompletterande-bestammelser-till-eus-forordning-om-elektronisk-identifiering-prop.-20151672> (20200529)

²⁵⁰ <https://www.regeringen.se/49bba2/contentassets/cf929fec29a2470598c3ee7deb429ddb/lag-om-kvalificerade-elektroniska-signaturer-m.m> (20200529)

²⁵¹ <https://riksarkivet.se/elektroniskasignaturer> (20200529)

²⁵² <https://riksarkivet.se/Media/pdf-filer/elektroniskt-underskrivna-handlingar.pdf> (20200529)

²⁵³ <https://riksarkivet.se/Media/pdf-filer/doi-t/elektronisk-dokumenthantering.pdf> (20200612)

²⁵⁴ <https://skatteverket.se/funktioner/rattsinformation/arkivforrattsligvagledning/arkiv/meddelanden/aldre/2001/2001/rsvm200135.html> (20200612)

²⁵⁵ <https://vardgivare.skane.se/siteassets/4.-uppdrag-och-avtal/arkiv/skapa---fillistning/elektroniska-underskrifter.pdf> (20200629)

²⁵⁶ Dokumentet är framtaget i samverkan i Boråsregionen i nätverket för e-samhälle och med stöd av jurister i Borås stad och Marks kommun.

²⁵⁷ <https://www.borasregionen.se/var-verksamhet/ekontor/vagledning-elektroniska-underskrifter.html> (20200623)

²⁵⁷ Stadsarkivet Stockholm (dnr 5.3-13232/2015) version 1.3.

<https://stadsarkivet.stockholm/contentassets/5bb1b8749be64c5eb7e259cafe87ca11/riktlinjer-och-foutsattningar-for-skanning-stockholms-stad-2016.pdf> (20200606)

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 121 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

- Uppsala kommun, förstudierapport (dnr KSN-2020-00341), Säkra meddelanden och e-underskrifter (20201005)

7.2 Förening

7.2.1 Sambruk

- Sambruks nätverk – *Praktiska erfarenheter kring e-signering* (20200623)²⁵⁸

7.2.2 SKR (Sveriges kommuner och regioner)

- Cirkulär 11:46 Rapport till vägledning vid införandet av e-tjänster med bilaga²⁵⁹
- Rapport (dnr 2019-389) enkät e-legitimationer - 2019 kommuner och regioner²⁶⁰
- Ställningstagande Digital identitetshantering²⁶¹

²⁵⁸ <https://sambruk.se/portfolio/digital-signering/> (20201004)

²⁵⁹ <https://skr.se/tjanster/merfranskr/cirkular/cirkular/2011/rapporttillvagledningvidinforandetavetjanster2011103113cirkular.html> (20200630)

²⁶⁰ <https://webbutik.skr.se/bilder/artiklar/pdf/7585-823-4.pdf> (20200529)

²⁶¹ <https://skr.se/download/18.5849baa816a05f83251a212e/1555316234154/SKL-11-18-04951-stallningstagande-digital-identitetshantering-april-2019.pdf> (20200529)

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 122 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

8 BILAGA. HÄNVISNINGAR I SVENSKA FÖRFATTNINGAR TILL UNDERSKRIFTER OCH ANDRA NÄRLIGGANDE TERMER OCH BEGREPP

I Tabell 1 återfinns en, ej fullständig, sammanställning av författningar som innehåller bestämmelser om *underskrifter*, ibland uttryckt som *justeras*, *namnteckning*, *skriva under*, *underskriva*, *underteckna*, eller liknande. Även fall där elektroniskt dokument nämns har tagits med. Sammanställningen har avgränsats till författningar som reglerat dokument och underskrifter med elektroniska materiel och metoder, men i anslutning till dessa har även noterats eventuella bestämmelser som avser underskrifter med andra materiel och metoder.

Sammanställningen skiljer bestämmelser som anger underskrifter utan att hänvisa till unionsrätten från sådana som uttryckligen hänvisar till definitionerna av elektroniska underskrifter och avancerade elektroniska underskrifter enligt förordning (EU) 910/2014 om betrodda tjänster.

Tabell 1 Med *e* i *e-dokument*, *e-handling*, *e-stämpel*, *e-tidsstämpel*, och *e-underskrift* avses elektronisk[t]. Sådana termer som är markerade med en *asterisk ** avser bestämmelser som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela närmare föreskrifter om. Med *EU-underskrift* avses elektronisk underskrift enligt förordning (EU) 910/2014. Med *Av. e-elektronisk* och *e-stämpel* avses avancerad elektronisk underskrift respektive stämpel enligt förordning (EU) 910/2014. Med *Eg. underskrift* avses egenhändigt undertecknad underskrift. Med *e-org.* avses elektroniskt original, och *e-kopia* avses elektronisk kopia.

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
Aktiebolagslag (2005:551)	1:13	Av. e-underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Aktiebrev – Delningsplan – Emissionsbevis, konvertibler i form av skuldebrev samt teckningsoptionsbevis – Fullmakt för ombud – Fusionsplan – Handlingar som ska skrivas under av styrelsen – Godkännande av skriftliga handlingar utan firmatecknare – Kontrollbalansräkning – Protokoll – Redogörelser – Revisionsberättelse – Revisoryttranden – Skriftliga handlingar – Stiftelseurkund – Underrättelse till borgenär – Yttrande över betalningar – Yttrande över förslag till återbetalning – Yttrande över konverteringar – Yttrande över redogörelser – Yttrande över revisorsgranskningar – Yttrande över riktlinjer för ersättning

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 123 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
			– Yttrande över tillräckligt teckning för registrerat aktiekapital
Ansvar för oljeskador till sjöss, Förordning (2013:540) om	Bil.	Namn-teckning	– Certifikat
Avbetalningsköp mellan näringsidkare m.fl., lag (1978:599) om	0:11	Av. e-underskrift	– Handräckning
Avfallsförordning (2011:927)	0:60	E-underskrift	– Transportdokument
Beslut och protokoll hos regeringen, förordning (2007:725) om	0:1-22	Underskrift Underskrivet Skriver under Skriva under	– Anställningar – Författningar – Beslut – Propositioner och skrivelser – Protokoll – Regeringsärenden
Betalningsföreläggande och handräckning, lag (1990:746) om	0:19	Av. e-underskrift	– Ansökan
Betalningsföreläggande och handräckning, förordning (1991:1339) om	0:6	E-underskrift	– Ansökan behöver inte ha elektronisk underskrift
Bostadsrättslag (1991:614)	1:9	Av. e-underskrift	– Ansökan om medlemskap – Utträde ur föreningen – Överlåtelseavtal
	6:4	Skrivas under	– Överlåtelseavtal (elektroniska underskrifter är uttryckligen undantagna)
Ekonomiska föreningar, lag (2018:672) om	1:15	Av. e-underskrift	– Ansökan om förenklad avveckling – Ansökan om medlemskap – Fullmakt för ombud – Fusionsplan – Förlagsandelsbevis – Förslag till likvidation – Godkännande av skriftliga handlingar utan firmatecknare – Handlingar som ska skrivas under av styrelsen – Protokoll – Redogörelse – Revisionsberättelse – Skriftliga handlingar – Underrättelse till borgenär

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 124 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
			<ul style="list-style-type: none"> – Uppsägning av medlemskap – Yttrande till förslag till likvidation – Yttrande över redogörelse
Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, regioner, kommunalförbund och samordningsförbund	0:9	E-dokument	<ul style="list-style-type: none"> – Anmälan av överlåtelse – Ansökan om ersättning – Årsuppgift – Ändrad användning
Europeiskt betalningsföreläggande, lag (2008:879) om	0:3	E-dokument	<ul style="list-style-type: none"> – Ansökan
Fastighetsbildningslag (1970:988)	4:8	E-underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Fastighetsbildning
Fastighetstaxeringsförordning (1993:1199)	4:3	E-dokument	<ul style="list-style-type: none"> – Beslut om föreläggande – Beslut om förseningsavgift – Beslut om taxering m.m.
Fastighetstaxeringslag (1979:1152)	18:3a	E-dokument	<ul style="list-style-type: none"> – Fastighetsdeklaration
Fluorerade växthusgaser, förordning (2016:1128) om	0:15	E-underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Rapport
Finansinspektionens rutiner för mottagande av anmälningar om regelöverträdelser, förordning (2016:1318) om	0:4	Namnteckning	<ul style="list-style-type: none"> – Godkänna granskad uppteckning
Framtidsfullmakter, lag (2017:310) om	0:4	Skriva under Underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Framtidsfullmakt
Försäkringsrörelselag (2010:2043)	12:4	Av. e-underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Redogörelse – Samordningsöverenskommelse – Yttrande över redogörelse
Försöksverksamhet med 24-timmarsmyndighet inom socialförsäkringsadministrationen ²⁶²	0:2	E-dokument	<ul style="list-style-type: none"> – anmälan – avstå rätt till föräldrapenning – lämna försäkran för föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning
Handel med lösören, som köparen låter i säljarens vård kvarbliva, lag (1845:50 s.1) om	0:1	Underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Lösören
Handel med utsläppsrätter, lag (2004:1199) om	4:5	E-underskrift	<ul style="list-style-type: none"> – Ansökan

²⁶² Lagen hänvisar till bestämmelser i *lagen (1962:381) om allmän försäkring*, vilken ersatts av *socialförsäkringsbalken (2010:110)* genom *lag (2010:111) om införande av socialförsäkringsbalken*.

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 125 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
Hyresförhandlingslag (1978:304)	0:3	Undertecknas	– Överenskommelse
	0:19	Undertecknas	– Förhandlingsöverenskommelse
	0:16	Justeras	– Protokoll
	0:34	Av. e-underskrift	– Protokoll – Förhandlingsöverenskommelse
Identitetskort för folkbokförda i Sverige, förordning (2015:904) om	0:4	Undertecknas	– Ansökan
Indrivningsförordning (1993:1229)	0:2a	E-dokument	– Beslut
Inrikes vägtransport, lag (1974:610) om	0:8a	Av. e-underskrift	– Fraktsedel
Inskrivningsförordning (2000:309)	0:2	E-dokument*	– Anteckning eller borttagande om innehav
			– Inskrivning av förvärv av tomträtt
			– Inteckning
			– Lagfart
0:2	Bestyrkt e-handling*	– Utbyte av pantbrev	
		– Fångeshandlingen enl. 20:6:1 Jordabalk (1970:994)	
0:2	E-dokument*	– Samtycke till avhändelse av eller inteckning enl. Sambolag (2003:376)	
		– Samtycke till avhändelse av eller inteckning enl. Äkten-skapsbalk (1987:230)	
0:2	E-dokument*	– Anteckningsärenden enl. 20:29 Jordabalk (1970:994)	
0:8a	Elektroniks underrättelse	– Beslut i ärende	
– E-ansökan i inskrivningsärenden, Lantmäteriets föreskrifter om (LMFS 2017:4) i senaste lydelsen LFMS (2020:4). ²⁶³	E-dokument E-underskrift E-signatur E-org. Bestyrkt e-org. E-kopia Bestyrkt e-kopia	– Fullmakt – Fångeshandling – Makesamtycke – Sambos samtycke – Övriga handlingar	

²⁶³ <https://www.lantmateriet.se/sv/Om-Lantmateriet/Rattsinformation/Foreskrifter/> (20200616)

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 126 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
– Jfr e-ansökan i inskrivningsärenden, Lantmäteriets föreskrifter (LFMS 2018:2) om			
Insyn i finansiering av partier, lag (2018:90) om	0:26	Av. e-underskrift	– Intäktsredovisning
Internationell vägtransport, lag (1969:12) om	0:3	Av. e-underskrift Av. e-stämpel	– Fraktsedel
Jordabalk (1970:994)	4:1	Underskrives	– Köp
	9:26	Undertecknas	– Syn
	12:55d	Undertecknas	– Överenskommelse
	19:10	E-dokument*	– Ansöka om inskrivning
	19:11a	Bestyrkt e-handling*	– Fångeshandling eller annan handling
	20:7	styrkt [handling]	– Köp, byte eller gåva av överlåtarens underskrift på fångeshandlingen ska vara styrkt av två vittnen.
Kommunallag (2017:725)	8:2	Eg. namnteckning	– Folkinitiativ
Konsumentkreditlag (2010:1846)	0:43	Av. e-underskrift	– Dokumentation om återtaganderätt
Kooperativ hyresrätt, lag (2002:93) om	1:6	Av. e-underskrift	– ?
Mark- och miljödomstolar, lag (2010:921) om	5:4	EU-underskrift	– Dom
Medlemsbanker, lag (1995:1570) om	1:7	Av. e-underskrift	– Förlagsandelsbeviset – Godkännande av skriftliga handlingar utan firmatecknare – Handlingar som ska skrivas under av styrelsen – Protokoll – Redogörelse – Revisionsberättelse – Skriftliga handlingar
Mervärdesskatteförordning (1994:223)	0:1b	E-dokument	– Beslut

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 127 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
Ordningsbotskungörelse (1968:199)	0:6	E-dokument	– Föreläggande
	0:6	Undertecknas	– Föreläggande enligt formulär
Offentlig upphandling, lag (2016:1145) om	12:6	E-tidsstämpling	– Information om användning av elektroniska medel
	12:7	Av. e-underskrift	– Anbud och anbudsansökningar
	18:6	Undertecknas	– Juryns beslut
Pantbrevsregister, förordning (1994:598) om	0:13	E-dokument*	– Ansökningar – Framställningar om utlämnande av uppgifter – Medgivanden till registreringsåtgärder
Pantbrevsregister, lag (1994:448) om	0:17	E-dokument*	– Ansökningar om åtgärder – Framställningar om utlämnande av uppgifter – Medgivanden
Registrering av verkliga huvudmän, förordning (2017:667) om	2:3	E-underskrift	– Elektronisk överföring av en anmälan om registrering
Revisionslag (1999:1079)	0:2a	Av. e-underskrift	– Revisionsberättelse
Rättegångsbalk (1942:740)	12:8	Eg. underskrift	– Fullmakt
	12:9	Underskrift	– Fullmakt (bekräftelse)
	17:10	EU-underskrift	– Dom
	30:8	EU-underskrift	– Dom
	33:1a	Av. e-underskrift	– Egenhändigt undertecknad ansökan
	45:4	EU-underskrift	– Stämningsansökan
	48:9	Av. e-underskrift	– Strafföreläggande
48:17	EU-underskrift	– Ordningsbot	

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 128 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
Skattebetalningslag (1997:483)	10:25	Eg. underskriven	– Självdeklarationer – Skalbolagsdeklarationer – Skattedeklarationer
	10:26	E-dokument Underskrift E-medel	– Självdeklarationer – Skattedeklarationer
Skatteverkets hantering av vissa borgenärsuppgifter, förordning (2007:789) om	0:3	E-dokument	– Beslut
Skuldsaneringslag (2016:675)	0:11	Eg. undertecknad	– Ansökan
Socialförsäkringsbalk (2010:110)	111:5-6	EU-underskrift	– Självbetjäningstjänst
	111:6	Annan metod	– Självbetjäningstjänst
	111:6	E-underskrift	– "På heder och samvete"
	112:6	E-dokument	– Beslut
Sparbankslag (1987:619)	1:4	Av. e-underskrift	– Godkännande av skriftliga handlingar utan firmatecknare – Protokoll – Revisionsberättelsen – Redogörelse – Handlingar som ska skrivas under av styrelsen – Skriftliga handlingar
Stiftelselag (1994:1220)	1:9	Av. e-underskrift	– Godkännande av skriftliga handlingar utan firmatecknare – Protokoll – Skriftliga handlingar – Stiftelseförordnanden (avancerade elektroniska underskrifter är uttryckligen undantagna)
Strafföreläggandekungörelse (1970:60).	0:5	E-dokument	– Strafföreläggande
	0:5	Undertecknas	– Strafföreläggande enligt formulär
Tullag (2016:253)	1:7	E-dokument	– Förmedlingsverksamhet

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 129 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder		Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3			

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
Upphandling av koncessioner, lag (2016:1147) om	10:6	E-tidsstämpling	– Information om användning av elektroniska medel
	10:7	Av. e-underskrift	– Anbud och anbudsansökningar
Upphandling inom försörjningssektorerna, lag (2016:1146) om	12:6	E-tidsstämpling	– Information om användning av elektroniska medel
	12:7	Av. e-underskrift	– Anbud och anbudsansökningar
	17:6	Undertecknas	– Juryns beslut
Upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, lag (2011:1029) om	2:14	E-underskrift	– Kontrakt
	10:3	Av. e-underskrift	– Anbud
	10:5	Av. e-underskrift Underskrift	– Bekräftelse
Ursprungsgarantier för el, lag (2010:601) om	0:2	E-dokument	– Ursprungsgaranti
Utländska filialer m.m., förordning (1992:308) om	0:1	E-underskrift	– Anmälan
	0:2	E-underskrift	– Anmälan
	0:12	E-underskrift	– Försäkran på heder och samvete
Utländska filialer m.m., lag (1992:160) om	0:13	E-org.	– Redovisningshandlingar – Revisionsberättelse
Utsökningsförordning (1981:981)	3:12	Underskrift ²⁶⁴	– Protokoll
	3:15	E-dokument	– Beslut – Protokoll
Valfrihetssystem, lag (2008:962) om	2:2	E-underskrift Undertecknas	– Kontrakt
Vissa överenskommelser enligt 12 kap. 45 a och 56 §§ jordabalken, förordning (2005:1148) om		Underskrift	– Formulär
Växellag (1932:130)	1:1	Underskrift	– Växel

²⁶⁴ "Protokoll som inte sätts upp i form av ett elektroniskt dokument skall undertecknas av förrättningsmannen."

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 130 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
	2:13	Undertecknas	– Överlåtelse
	3:25	Undertecknas	– Godkännande
	4:31	Undertecknas	– Växelborgen
	7:46	Underskrift	– Återgångstalan
	7:54	Underskriven	– Underrättelse
	8:57	under skrivnas	– Godkännande
	12:75	Underskrift	– Egna växlar
	12:91	Underskrift	– Protokoll
Årsredovisning i försäkringsföretag, lag (1995:1560) om	8:5a	E-signatur* ²⁶⁵	– Bevis om att balansräkningen och resultaträkningen har fastställts
Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, lag (1995:1559) om	8:5a	E-underskrift*	– Bevis om att balansräkningen och resultaträkningen har fastställts
Årsredovisningslag (1995:1554)	2:7	Av. e-underskrift	– Årsredovisning – Yttrande över bolagsstyrningsrapport – Yttrande över hållbarhetsrapport
	8:3a	E-underskrift*	– Ingivande till registreringsmyndigheten
– Elektronisk ingivning av årsredovisningshandlingar för aktiebolag, Bolagsverkets föreskrifter (BOLFS 2018:1) om	0:3	Av. e-underskrift	– Elektroniskt bestyrkande
Äktenskapsbalk (1987:230)	7:3	Undertecknas	– Äktenskapsförord
	9:5	Skrivs under	– Bodelning

²⁶⁵ Bestämmelsen verkar tillsynes ha förbisetts vid införandet av termen "underskrifter".

Författare Benjamin Yousefi	Organisation AFI	Färdigställd 2021-02-16	Reviderad ---	Version 0.31	Sida 131 (131)
Normering och främjande Användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder	Noteringar Dnr RA-KS 2021/18 (FormatE, aktivitet #11), tidigare dnr RA 22-2018-791. Dokumentet senast sparat <i>tisdag den 23 februari 2021</i> . UTKAST#3				

Författning	Kap.:§	Avseende	Sammanhang
	9:13	Undertecknas	– Föravtal

MISSIV

Översikt

Härmed bereds tillfälle att inkomma med inlägg till Riksarkivets förstudie om *användning och hantering av underskrifter med elektroniska materiel och metoder*. I förstudien återfinns mer specifika läsanvisningar (a. 1.1). Denna remiss avser

- dels en kvalitetssäkring av förstudien,
- dels att förstudien blir grunden för Riksarkivets fortsatta arbete med bevarande och gallring av underskrifter med elektroniska materiel och metoder.

Syftet med att vända sig till remissinstanserna är därför att inhämta inlägg:

- Om den rättsliga utredningen (a. 3), varför lämplig målgrupp för remissen i detta avseende bör vara jurister och andra utredare som arbetar med frågor om underskrifter, och närliggande rättsliga områden, till exempel avtalsrätt, betrodda tjänster, formkrav, arkiver.
- Om begreppsapparaten (a. 4) och metod för bedömning av olika fall (a. 6), varför lämplig målgrupp för remissen i detta avseende bör vara jurister såväl som andra utredare, särskilt arkivarier och verksamhetsutvecklare.
- Om språk och andra förbiseenden, till exempel eventuella otydligheter, logiska fel, antaganden eller påståenden som kan behöva närmare understödjas eller förklaras. Uppmärksamma att förstudien inte är avsedd att vara pedagogisk; den ska vara ett underlag för att ta fram mer specifika typer av handlingar utifrån specifika behov och målgrupper.

Avsikten med förstudien är:

- Att uppdatera och ersätta redogörelsen och analysen av gällande rätt i rapporten *Framställning och bevarande av elektroniska signaturer* (2014-10-07).¹
- Att införa begreppsapparaten (a. 4) och metodiken för att bedöma frågor om bevarande och gallring av underskrifter (a. 6).
- Att utgöra underlag för andra utredningar och vägledande stödmaterial, vilket kan innefatta generella föreskrifter om gallring och bevarande av underskrifter.

Vänligen inkom med era inlägg senast 2021-06-01 till

Riksarkivet@Riksarkivet.SE och ange i ämnesfältet att inläggen avser RA-KS 2021/18.

I den utsträckning det är tillämpligt, utforma era svar i enlighet med Regeringskansliets *Svara på remiss – hur och varför*.²

---

¹ Riksarkivet, *Elektroniska signaturer*, <https://riksarkivet.se/elektroniskasignaturer> (20210121). Den tekniska utredningen i rapporten är avsedd att uppdateras och ersättas av FormatE.

² <https://www.regeringen.se/rapporter/2009/05/svara-pa-remiss--hur-och-varfor/> (20210121)

Av betydelse vid utformningen av svar är att särskilt beakta följande:

- Allmänna och övergripande inlägg kan inleda eller avsluta ett remissvar, medan underrubriker i ert remissvar bör namnges efter de inlägg som berör särskilda avsnitt eller delar i förstudien.
- Att vi förstår dels *vad* som avses att förändras, dels *varför* förändringen behövs. Det behöver inte vara långa resonemang, men åtminstone ett sammanhang som kan förklara era slutsatser. Till exempel, genom att förklara *hur* förändringen kan ske istället och, eller genom att *hänvisa till ett källunderlag* som närmare berör frågan, ger stöd för argument eller ger belägg för påstående.

Tidigare utkast av förstudien

Tidigare utkast av förstudien har delats ut i olika sammanhang. Remissen avser utkast #3 (v0.3), vilket skiljer sig i vissa avseenden från tidigare utkast. Ändringar är emellertid inte avsedda i sak. Till exempel, det har tillförts ett par nya rättsfall, vissa mindre språkliga justeringar har gjorts på olika platser, och betydande omskrivningar och utökningar på andra platser, såsom avsnittet om bevarande av underskrifter (5.1.2) vilket därför bör särskilt uppmärksammas.

Övrigt

I förstudien förekommer gulmarkerade hänvisningar till *FormatE*.³ Dessa hänvisningar kommer att uppdateras när arbetet med *FormatE* har publicerats och har ett formellt namn och en datalogisk plats att hänvisa till.

Om Riksarkivets ansvar för förstudien och förhållandet till andra myndigheter med nära eller överlappande ansvar för frågor om underskrifter med elektroniska materiel och metoder

Förstudien har tagits fram inom *FormatE* i syfte att dels utforska befintliga, nya och återkommande frågeställningar, dels ta fram underlag för att kunna besvara frågor om bevarande och gallring.⁴ Verksamheter kan använda förstudien som källunderlag för vidare utredningar eller bearbetningar. Till exempel, *Samrådsgruppen för kommunala arkivfrågor*⁵ avser att utifrån förstudien ta fram handledning, vägledning, eller annat lämpligt stödmaterial för kommuner och regioner.

---

³ *FormatE*, tidigare ett projekt och numera benämningen på det fortsatta arbetet i verksamhetslinjen med att kontextualisera grundprinciper för val av format i föreskrifter, vägledning, och information som förbättrar förutsättningarna för att dels framställa, återge, och kontrollera elektroniska handlingar i ett visst tekniskt skick, dels utöva tillsyn, ge rådgivning och överföra elektroniska handlingar till arkivmyndighet eller motsvarande ansvarig för omhändertagandet av allmänna handlingar, dels elektroniskt arkivera elektroniska handlingar.

⁴ Se vidare förstudiens *Bakgrund* (a. 1.3).

⁵ Se vidare <http://www.samradsgruppen.se/> (20210121).

Riksarkivet ska enligt 1-2 §§ och 5 § *förordning (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet* bland annat dels ha överinseende över den offentliga arkivverksamheten, dels ha en nationell överblick över arkivfrågorna och följa arkivverksamheten i landet, dels verka för att myndigheter under Riksarkivet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782) och arkivförordningen (1991:446), dels verka för en ändamålsenlig gallring av handlingar.

För Riksarkivet har förstudien därför betydelse för att kunna kommunicera internt och externt, tolka och värdera funktionella behov och krav som ställs på underskrifter för den arkivrättsliga bedömningen (arkivbeständighet) och sammankopplingen till tekniska krav (beständighet). Till exempel, att bevara urskiljbarheten, spårbarheten i första eller andra ledet, eller båda leden, och, eller det ursprungliga skicket.

Om Riksarkivet anammar förstudien kommer det fortsatta arbetet att främst vara avgränsad till att bevaka frågor som kan beröra *bevarande och gallring*. Utanför denna bevakning faller frågor som avser *användningen* av underskrifter. Till exempel, vilka handlingar som behöver en underskrift, eller vilken typ av underskrift handlingarna behöver. Den myndighet som har ett övergripande ansvar för sådana frågor är lämpligen Digg, vilken ska bland annat främja användningen av elektronisk identifiering och underskrift enligt 3 § *förordning (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning*. På samma sätt har andra myndigheter ett ansvar för användningen av underskrifter i allmänhet eller för särskilda fall. Exempel på det förra är Post- och telestyrelsen som tillsynsmyndighet för förordning (EU) 910/2014,⁶ och myndigheten för samhällsskydd och beredskap för frågor om säkerhet. Exempel på det senare är Bolagsverket för företag, Kammarkollegiet för upphandling, Lantmäteriet för fastigheter.

En verksamhet kan utgå från förstudien för att närmare utreda vad som gäller för verksamheten, men måste vända sig till den myndighet som har till uppgift, och vanligtvis ett bemyndigande, att ge närmare anvisningar om rättsliga krav på användningen av underskrifter, vilka krav som ställs på sådana underskrifter, och därmed vad som måste säkras för att påvisa underskrifternas giltighet. Först därefter kan Riksarkivet, och andra arkivmyndigheter eller andra med motsvarande ansvar, uttala sig om vad som krävs för att uppfylla ändamålen i 3 § arkivlagen. Förstudien kan här underlätta kommunikation mellan offentliga verksamheter, och deras behov och krav på underskrifter. Till exempel, att bevara urskiljbarheten av en underskrift ställer andra krav än att bevara spårbarheten och, eller det ursprungliga skicket.

Benjamin Yousefi
Jurist, utredare

---

⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (eu) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden och om upphävande av direktiv 1999/93/EG.

51

Kollektivtrafiktaxan 2022

21RS3983

Tjänsteställe, handläggare
Marknad, Monica Stål

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS3983

Organ

Regionstyrelsen

Kollektivtrafiktaxan 2022

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att för 2022 höja kollektivtrafikens taxa med totalt 3 procent av biljettintäkterna vid oförändrad trafik som ska gälla från och med den 10 januari 2022,

att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att för 2022 besluta om hur höjningen ska fördelas mellan samtliga biljetter och relationer samt

att ge samhällsbyggnadsnämnden mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Sammanfattning

Det sker en kontinuerlig kostnadsutveckling av produktionen för kollektivtrafiken. En betydande del av kostnaderna täcks av biljettintäkter. I förslaget ska kollektivtrafikens taxa höjas med 3 procent av biljettintäkterna som träder i kraft den 10 januari 2022.

I förslaget ska också möjlighet ges att erbjuda tillfälliga taxor i samband med kampanjer och liknande.

Höjningen är ett led i att anpassa priserna till den kostnads- och indexutveckling som sker inom kollektivtrafiken, vilket motsvarar en taxeökning om 3 procent. Höjningen beräknas träda i kraft från och med den 10 januari 2022.

Samhällsbyggnadsnämnden ges mandat att fatta beslut om tillfälliga taxor och marknadsföringsinsatser. Det gör att resenärer exempelvis kan erbjudas en anpassad taxa eller biljettprodukter i syfte att börja resa med kollektivtrafiken igen efter pandemin. Samhällsbyggnadsnämnden ges också mandat att besluta om hur prishöjningen ska fördelas mellan biljetter och relationer.

Tjänsteställe, handläggare
Marknad, Monica Stål

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS3983

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat ärendet den 19 maj 2021.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

En prishöjning på 3 procent följer i hög grad övrig kostnadsutveckling i samhället, varvid det endast i liten omfattning bedöms komma påverka resandet. Beslut om en generell höjning bedöms därför inte ha någon betydelse på transporterens miljö- och klimatpåverkan. Beslutet bedöms därmed också ha små konsekvenser för barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Generellt är priselasticiteten låg inom länets kollektivtrafik, vilket medför att höjningen genererar ökade intäkter och endast i liten omfattning påverkar benägenheten att resa med kollektivtrafiken.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-05-25

Rickard Simonsson
Regiondirektör

52

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V), Jessica
Carlqvist (V) och Kenneth
Lantz (V) om avgiftsfri
kollektivtrafik för pensionärer

20RS323

Tjänsteställe, handläggare
Allmän kollektivtrafik, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 20RS323

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska avslås.

Sammanfattning

Motionärerna föreslår att pensionärer över 65 år ska ges rätt att resa avgiftsfritt med kollektivtrafiken i lågtrafik samt lördagar, söndagar och helgdagar.

Idag finns en lågprisbiljett inom kollektivtrafiken, som säljs till hälften av det ordinarie biljettpriset, och gäller i lågtrafiktid, kvällar och helger. Bedömningen är att lågprisbiljetten ger ett mer rättvist erbjudande än en specifik rabatt som bara riktar sig till ålderspensionärer. Utöver pensionärer finns det också andra grupper i samhället, som är daglediga och har begränsade inkomster. Rabattnivån på lågprisbiljetten är också så pass frikostig att priset generellt inte bedöms utgöra ett hinder för pensionärer att resa med kollektivtrafiken.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden har vid sitt sammanträde den 21 april 2021 behandlat ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att motionen ska anses besvarad.

Tjänsteställe, handläggare
Allmän kollektivtrafik, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 20RS323

Yrkanden

Jessica Carlqvist (V) yrkar bifall till motionen.

Nina Höijer (S) yrkar bifall till förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden ställer Jessica Carlqvist (V) bifallsyrkande mot Nina Höijers (S) yrkande om bifall till förslag till beslut och finner att Nina Höijers (S) yrkande vinner majoritet.

Reservationer

Jessica Carlqvist (V) reserverar sig till förmån för eget bifallsyrkande.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet innebär ingen förändring gällande priser och biljetter jämfört med nuläget. Beslutet bedöms därmed inte ha någon direkt konsekvens för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-05-25.

Förslag till yttrande över motionen.

Motionen.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-04-21   Dnr: 20RS323

Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och
Kenneth Lantz (V)

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V), Jesscia Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer

LÅGPRIS

Jihad Menhem, Jessica Carlqvist och Kenneth Lantz (samtliga V) föreslår att pensionärer över 65 år ska ges rätt att resa avgiftsfritt med kollektivtrafiken i lågtrafik samt lördagar, söndagar och helgdagar.

Följande har att anföras i ärendet:

Biljettpriset kan påverka benägenheten att resa med kollektivtrafiken. Det är dock inte på förhand givet att det är så. Det beror bland annat på vilken den nuvarande prisnivån är, vilken typ av kollektivtrafik som erbjuds samt vilken kategori som är målgruppen för att köra resan.

Pensionärer är, precis som motionärerna menar, en grupp som i stor utsträckning har möjlighet att resa i lågtrafik. Mycket talar också för att pensionärer är en priskänslig grupp, även om några sådana specifika utredningar inte gjorts för Örebro län. Den resvaneundersökning som Region Örebro län låtit göra visar dock dels att pensionärer är den ålderskategori som gör minst antal resor (oaktat färdmedel), dels att pensionärer är den åldersgrupp som är mest benägna att använda bilen. Det senare är en faktor som talar emot att priset skulle vara en avgörande faktor för pensionärernas resande, men ytterligare utredningar behöver göras för att klargöra detta.

Enligt det Trafikförsörjningsprogram som antagits inom Region Örebro län framgår hållningen när det gäller biljettpriser är att de ska bidra till ett ökat resande. Priserna bör således utformas som att det ger incitament till fler att resa kollektivt istället för bilen. Priserna ska heller inte utgöra en begränsning för människor att göra sitt vardagsresande med kollektivtrafiken.

Mot bakgrund av detta införde Region Örebro län för ett antal år sedan en lågprisbiljett. Denna innebär att alla som vill har möjlighet att resa till halva ordinarie biljettpriset i lågtrafik. Lågprisbiljetten säljs som periodbiljett. Lågprisbiljetten torde vara mycket användbar för pensionärer, och har ett så pass lågt pris att priset generellt inte torde utgöra ett hinder för pensionärer att nyttja kollektivtrafiken. Fördelen med lågprisbiljetten kontra en specifik pensionärsrabatt är att lågprisbiljetten även riktar sig till andra grupper i samhället, som i likhet med pensionärer har förhållandevis låga inkomster samt möjlighet att resa i lågtrafik. Det kan exempelvis handla om långtidssjukskrivna, förtidspensionärer och föräldralediga. Från och med den 15 mars kommer lågprisbiljetten att utökas så att den även gäller för resor kvällstid.

Bedömningen är att lågprisbiljetten ger ett mer rättvist erbjudande än en specifik rabatt som bara riktar sig till ålderspensionärer. Rabattnivån på lågprisbiljetten är också så pass frikostig att priset generellt inte bedöms utgöra ett hinder för pensionärer att resa med kollektivtrafiken.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska avslås.

För Region Örebro län

Nina Höijer
Ordförande i samhällsbyggnadsnämnden

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer.

Vi kan skapa större rättvisa inom persontrafiksektorn. Vissa grupper missgynnas av nuvarande ordning inom kollektivtrafiken, t ex äldre. Majoriteten inom region Örebro län har i sin budget för 2020 inte tagit kollektivtrafiken på allvar. Det slår hårt mot äldre i vårt samhälle som inte har ekonomiska marginaler, framförallt för kvinnor.

Att få fler att resa med kollektivtrafiken är ett viktigt mål för Vänsterpartiet. För att nå dit krävs att kollektivtrafiken uppfattas som lättillgänglig, attraktiv och även som prisvärd.

Vi har ett långsiktigt mål om att genomföra en avgiftsfri kollektivtrafik. Detta vill vi göra stegvis. I första hand anser vi att äldre bör vara den gruppen som vi först inför avgiftsfri kollektivtrafik för. Detta för att äldre är en grupp som ofta har små ekonomiska marginaler men där viljan och behovet av att delta i det sociala livet är nödvändigt för ett bra liv. En avgiftsbefrielse skulle därför få stor effekt på möjligheten att komma ut i samhället och fortsätta som aktiva samhällsmedborgare. Äldre har också ett resmönster där de sällan åker under de allra mest hektiska rusningstimmarna, vilket gör att det ökande resande som uppstår inte kräver en utbyggd trafik utan snarare innebär ett effektivare utnyttjande av den trafik som redan körs.

Vänsterpartiet vill därför att Region Örebro län beslutar genomföra avgiftsfri kollektivtrafik för pensionärer under lågtrafik i hela regionen. Det är en satsning som innebär mycket små kostnader då det handlar om befintlig trafik med mycket tomma platser.

Med anledning av ovanstående föreslår Vänsterpartiet att regionfullmäktige beslutar:

att personer folkbokförda i region Örebro län över 65 år ges rätt att resa avgiftsfritt med kollektivtrafiken under lågtrafik (vardagar mellan kl. 9–15, samt lördagar, söndagar och helgdagar).

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem
Oppositionsråd

Jessica Carlqvist
ledamot i Samhälls-
byggnadsnämnden

Kenneth Lantz
ledamot i Regional
tillväxtnämnd

53

Besvarande av motion från
Mats Gunnarsson (MP) om att
stötta studenter med
resbehov

20RS2403

Tjänsteställe, handläggare
Allmän kollektivtrafik, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2403

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Mats Gunnarsson (MP) om att stötta studenter med resbehov

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

Mats Gunnarsson (MP) har i en motion föreslagit att studenter som under sin universitetsutbildning gör praktik, ska erbjudas att bli testresenärer i kollektivtrafiken vid resor till och från praktikplatsen.

Samhällsbyggnadsnämnden är positivt inställd till att införa studentrabatt i kollektivtrafiken, men vill under rådande pandemi inte införa ytterligare incitament till att resa kollektivt.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden har vid sitt sammanträde den 21 april 2021 behandlat ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att motionen ska anses vara besvarad.

Yrkanden

Helena Bosved (MP) och Jessica Carlqvist (V) yrkar bifall till motionen.

Nina Höijer (S) yrkar bifall till förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden ställer Jessica Carlqvist (V) och Helena Bosved (MP) bifallsyrkande mot

Tjänsteställe, handläggare
Allmän kollektivtrafik, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 20RS2403

Nina Höijers (S) yrkande om bifall till förslag till beslut och finner att Nina Höijers (S) yrkande vinner majoritet.

Reservationer

Jessica Carlqvist (V) och Helena Bosved (MP) reserverar sig till förmån för eget bifallsyrkande.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet innebär inga förändringar gällande biljettpreiser och kampanjförfarande, och kommer därför inte ha några direkta konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-05-24.

Förslag till svar på motionen.

Motionen.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-04-21   Dnr: 20RS2403

Mats Gunnarsson (MP)

Svar på motion från Mats Gunnarsson (MP) om att stötta studenter med resbehov till praktik med mera

Mats Gunnarsson (MP) har i en motion föreslagit att studenter som under sin universitetsutbildning gör praktik, ska erbjudas att bli testresenärer i kollektivtrafiken vid resor till och från praktikplatsen. Finansiering bör delas mellan regionen och universitetet men kommunerna bör också bjudas in för att skapa en så bra lösning som möjligt. Bakgrunden som anges är att det inte finns någon studentrabatt, samt att praktikperioder är viktiga för att vi ska klara kompetensförsörjning inom bland annat vård- och läraryrkena.

Följande kan anföras i ärendet:

Biljettpriset är en fråga som kan vara viktig för att förmå fler människor att välja kollektivtrafiken. I första hand handlar det om att ett lägre biljettpris kan få till följd att resenärer väljer att resa med kollektivtrafiken istället för andra färdmedel. I någon mån kan det också innebära att resenärer väljer att företa sig en resa som de inte hade gjort annars. Det senare bedöms dock som en mindre potential då biljettpriserna redan är kraftigt subventionerade och förhållandevis låga om man exempelvis jämför att resa med bilen.

Regionen genomför idag återkommande kampanjer. Oftast riktas kampanjerna till grupper som man bedömer ligger nära till att byta bilen mot kollektivtrafiken.

Ett förslag att införa studentrabatt i kollektivtrafiken har presenterats för samhällsbyggnadsnämnden. I den rådande pandemin är dock bedömningen att inte ge några incitament till att resa kollektivt, då den generella rekommendationen är att endast helt nödvändiga resor ska göras och att kollektivtrafiken endast ska nyttjas för de som då inte har några andra alternativ. Inriktningen är dock att studentrabatt ska införas så snart läget i pandemin medger detta. Bedömningen är då att biljettpriset inte kommer att utgöra ett mindre hinder för studenter att ta praktikplatser i hela länet.

Inte heller genomförs några kampanjer under rådande pandemi. Att ha praktiserande studenter som en målgrupp för en kampanj är dock ett intressant inspel, som tas i beaktande i det kommande arbetet.

Att ha verksamhetsamhetsförlagd praktik är en viktig och återkommande del i många utbildningar. En kampanj kan fylla ett viktigt syfte som en tillfällig punktinsats. För mer bestående lösningar för praktiserande studenter kan det dock vara lämpligt med stödinsatser från praktikanordnare eller universitet. Som exempel ersätter Region Örebro län studenter som har verksamhetsförlagd utbildning inom organisationen med reskostnad motsvarande kollektivtrafikbiljetten.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

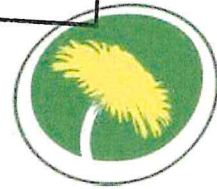
att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Nina Höijer
Ordförande i samhällsbyggnadsnämnden

Ankom
Regionkansliet
2020-03-05
FORSÄ403-1

miljöpartiet de gröna

TILL REGIONFULLMÄKTIGE I REGION ÖREBRO

2020-03-05

MOTION

Stötta studenter med resebehov

På Örebro universitet bedrivs många olika typer av utbildningar med där praktik är en del av studierna. Dessutom bedrivs utbildning på olika Campus, helt eller delvis. I vår region har studenter ingen rabatt på länskorten för kollektivtrafik. För de som får praktik långt från bostadsorten kan det bli en rätt hög kostnad under de månader som hen gör praktik. Vissa väljer också att köra bil till och från praktikplatsen och det skapar nya utsläpp.

Vi vet att det riskerar att uppstå stor brist på kompetens inom både lärar- och vårdyrken i en relativt nära framtid. Två livsviktiga områden där både regionen och universitetet visat höga ambitioner. Att öka rekryteringen till dessa yrkesutbildningar är centralt för att lösa framtidens utmaningar.

MP föreslår att alla studenter på Örebro universitet som har någon typ av obligatorisk eller frivillig praktikperiod som en del i sin utbildning erbjuds att vara testpassagerare under sin praktikperiod. Det skulle innebära att de lämnar personuppgifter och uppgift om praktikplats/bostadsort till länstrafiken som i sin tur delar ut trafik kort och får rätten att ta kontakt med studenten under praktiktiden. Allt för att få bättre underlag om hur rese möjligheter och funktioner ser ut för olika typer av delsträckor inom länet. Finansieringen bör delas av regionen och universitetet men kommunerna kan också bjudas in i att skapa en så bra lösning som möjligt.

Lösningen skulle ge vinster i flera led:

- Lättare att få studenter att välja praktikplatser utanför Örebro tätort.
- Bättre kunskapsunderlag för länstrafiken.
- Större attraktivitet för universitetet som ofta konkurrerar med andra universitet om samma studenter.

- Få fler att upptäcka de möjligheter som faktiskt finns med kollektivtrafiken i länet, för framtida arbets eller fritidsresor. (En hel del studenter som har bostad i Örebro väljer idag att vara utan månadskort då de kan cykla eller gå till det mesta)
- Stärka de mindre kommunernas attraktionskraft som framtida arbetsgivare.

Miljöpartiets förslag att regionen upprättar ett samarbete med universitetet som skulle gynna bägge parter och stärka regionens attraktionskraft.

Miljöpartiet de gröna föreslår regionfullmäktige besluta

att ge samhällsbyggnadsnämnden i uppdrag att förhandla fram en lösning enligt ovanstående med Örebro universitet

För Miljöpartiet de gröna

Mats Gunnarsson, oppositionsråd

54

Besvarande av motion från
Mats Gunnarsson (MP),
Fredrik Persson (MP) och
Monika Aune (MP) om att
stötta studenter med extra
resebehov

20RS8999

Tjänsteställe, handläggare
Allmän kollektivtrafik, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8999

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Mats Gunnarsson (MP), Fredrik Persson (MP) och Monika Aune (MP) om att stötta studenter med extra resebehov

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses vara besvarad.

Sammanfattning

Mats Gunnarsson, Fredrik Persson och Monika Aune (MP) föreslår i en motion att elever som studerar vid Campus Grythyttan bör stöttas med ett lägre biljettpris i kollektivtrafiken. Motionärerna menar att detta skulle bidra till att öka attraktionskraften för Grythyttan som studieort.

Bedömningen är att det är viktigt för den regionala utvecklingen att det finns universitetsutbildning förlagd i Grythyttan. Regionen vill dock se över vilka samlade åtgärder som är angelägna för att stärka förutsättningarna för detta. Det är oklart om biljettpriset som enskild faktor har något avgörande betydelse.

Regionen är generellt positiv till att införa studentrabatt inom kollektivtrafiken, men bedömer att det inte är lämpligt i nuläget mot bakgrund av den rådande pandemin.

Beredning

Samhällsbyggnadsnämnden har vid sitt sammanträde den 21 april 2021 behandlat ärendet.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige besluta att motionen ska anses besvarad.

Tjänsteställe, handläggare
Allmän kollektivtrafik, Fredrik Eliasson

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 20RS8999

Yrkanden

Helena Bosved (MP) och Jessica Carlqvist (V) yrkar bifall till motionen.

Nina Höijer (S) yrkar bifall till förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordföranden ställer Jessica Carlqvist (V) och Helena Bosved (MP) bifallsyrkande till motionen mot Nina Höijers (S) yrkande om bifall till förslag till beslut och finner att Nina Höijers (S) yrkande vinner majoritet.

Reservationer

Jessica Carlqvist (V) och Helena Bosved (MP) reserverar sig till förmån för eget bifallsyrkande.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet innebär att man kommer att sälja biljetter till nu gällande taxa. Beslutet innebär därför inga förändrade konsekvenser avseende miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-05-25

Förslag till svar på motionen.

Motionen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-04-21   Dnr: 20RS8999

Fredrik Persson, Monika Aune och Mats
Gunnarsson (MP)

Svar på motion om att stötta studenter med extra resebehov

Mats Gunnarsson, Fredrik Persson och Monika Aune (MP) föreslår i en motion att elever som studerar vid Campus Grythyttan bör stöttas med ett lägre biljettpris i kollektivtrafiken. Motionärerna menar att detta skulle bidra till att öka attraktionskraften för Grythyttan som studieort.

Följande kan anföras i frågan:

Låga biljettpriser kan ha en positiv effekt på det kollektiva resandet, även om det inte är på förhand givet i alla situationer. Det finns därtill en rad andra faktorer som har betydelse för kollektivtrafikens attraktivitet.

I likhet med motionärerna anser Region Örebro län att det finns stora regionala värden att bevara restauranghögskolan i Grythyttan. Region Örebro län har för detta ändamål startat upp ett särskilt arbete, i syfte att få en samlad bild av vilka åtgärder som kan göras. Kollektivtrafiken är förstås en viktig del i att skapa goda förutsättningar att studera och bo i Grythyttan. Om vi ska nå framgång i detta är det dock avgörande att vi tar ett samlat grepp över möjliga åtgärder, och inte lyfter ut biljettpriset som en separat åtgärd. I synnerhet eftersom vi inte kan säkerställa om just biljettpriset har någon avgörande betydelse för möjligheterna att behålla universitetsutbildningen i Grythyttan.

För att det ska vara attraktivt att bo på annan plats men studera i Grythyttan alternativt bo i Grythyttan och ha möjlighet att ta sig till andra platser för fritid och rekreation, är det viktigt att det finns en väl fungerade kollektivtrafiken. De faktorer som vanligen är mest avgörande för att värdera kollektivtrafiken är restiden och kollektivtrafiken. Sedan några år tillbaka finns det en expressbuss mellan Örebro och Hällefors via Grythyttan. I december 2019 senarelades fredagarnas kvällsturer på denna busslinje.

Från och med december 2022 har också Samhällsbyggnadsnämnden beslutat att fördubbla antalet avgångar med expressbussen (6 avgång mån-tors idag).

När det gäller biljettpriiser generellt, så är Region Örebro län positivt inställda till rabatter för studenter. Ett förslag att införa studentrabatt på periodbiljetter har presenterats för samhällsbyggnadsnämnden. Bedömningen var då att i den rådande pandemin är det inte lämpligt att ge prismässiga incitament till ökat resande med kollektivtrafiken, samtidigt som vi uppmanar alla resenärer att endast använda kollektivtrafiken när andra alternativ inte finns. Inriktningen är dock att införa studentrabatt i kollektivtrafiken, så snart Folkhälsomyndigheten gör lättnader i de råd och rekommendationer kring resor med kollektivtrafiken.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att motionen ska anses besvarad.

För Region Örebro län

Nina Höijer
Ordförande i samhällsbyggnadsnämnden

Ankom
Regionkansliet
2020-09-01
20RS8999-1

miljöpartiet de gröna

TILL REGIONFULLMÄKTIGE I REGION ÖREBRO

Motion

2020-09-01

Stötta studenter med extra resebehov i Grythyttan

Örebro Universitet bedriver idag utbildningar inte bara i Örebro utan också i bl.a. Grythyttan. Där fokus ligger på gastronomi och värdskap. Utbildningens lokalisering har ifrågasatts och är inte primärt en fråga för regionens politiska organisation då universitetet är en statligt styrd organisation men den har en stor regionalpolitisk betydelse. Utbildningens läge i nära anslutning till några viktiga besöksmål inom länet och den långa traditionen av gastronomi i Grythyttan går inte att på ett enkelt sätt överföra till en annan ort. Många studenter har dock varit tveksamma till att välja Grythyttan som studieort då många vill ha tillgång till storstaden.

Hur kan då Region Örebro län bidra till att öka attraktionskraften för Grythyttan som studieort? Ett sätt är att ge studerande på Campus Grythyttan bättre resevillkor i kollektivtrafiken. Det är stor skillnad på priset för ett månadskort för de som idag studerar och bor inne i Örebro och de som pluggar på Campus Grythyttan. Ett månadskort i Stadstrafiken kostar idag 595kr medan ett länskort som i princip krävs för studier i Grythyttan kostar 1300kr. (En enkelbiljett vuxen kostar 130kr från Måltidens hus - Resecentrum i Örebro)

Miljöpartiet de gröna Region Örebro län föreslår fullmäktige besluta

att studerande på Campus Grythyttan erbjuds ett speciellt reskort..

att priset blir samma eller liknande det för tätortskort i Örebro.

att kontakter tas med universitetet och Hällefors kommun för ev medfinansiering.

Miljöpartiet de gröna Region Örebro län

Mats Gunnarsson

Fredrik Persson

Monika Aune

55

Besvarande av motion från
Elin Jensen (SD), Bo Ammer
(SD) och Gunilla Fredriksson
(SD) om att avsluta samarbete
med Fairtrade

21RS392

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Elin Jensen (SD), Bo Ammer (SD) och Gunilla Fredriksson (SD) om att avsluta samarbete med Fairtrade

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Sammanfattning

Elin Jensen (SD), Bo Ammer (SD) och Gunilla Fredriksson (SD) har i en motion till regionfullmäktige yrkat följande:

- Att Region Örebro län avvecklar sitt engagemang i Fairtrade. Regionen ska i fortsättningen inte vara Fairtrade-diplomerad.
- Att kraven på inköp av Fairtrade-märkta varor tas bort.

Anledningen till yrkandena är att Fairtrade-systemet bygger på att anslutna bönder garanteras minimipriser för sina varor, vilket enligt motionärerna leder till överproduktion och dumpning på den vanliga marknaden. I motionen framförs också att ingen vet vad Region Örebro läns inköp av Fairtrade-märkta varor gjort för skillnad i producentländerna. Motionärerna menar också att Fairtrade inte är förenligt med vad en region ska syssla med då Fairtrade Sverige består av en förening och ett aktiebolag som ägs av LO och Svenska Kyrkan. Enligt motionärerna söker föreningen skattebidrag varje år som används för LO:s opinionsbildning samtidigt som aktiebolaget får behålla alla intäkter.

Region Örebro län bedömer att Fairtrade diplomeringen är ett sätt att visa organisationens ställningstagande för en rättvis handel och konsumtion där mänskliga rättigheter inte åsidosätts. Fairtrade-systemet kan ha brister, men då Fairtrade Sverige uppgett att de reviderar sitt arbetssätt utifrån nya kunskaper väljer Region Örebro län att ha tillit till att fördelarna med minimipriset överväger eventuella nackdelar. Det kan inte kontrolleras exakt vad Region Örebro läns inköp av Fairtrade-varor gjort för skillnad i producentländerna, men det finns flera studier som visar att Fairtrade-certifiering leder till minskad fattigdom för odlarna. LO och Svenska kyrkan äger

Fairtrade Sverige AB men uppger att de aldrig tagit ut någon vinst ur bolaget. Överskott återinvesteras i verksamheten genom bidrag till Fairtrade International.

Ärendebeskrivning

Den 14 januari 2021 inkom Elin Jensen (SD), Bo Ammer (SD) och Gunilla Fredriksson (SD) med en motion till regionfullmäktige där de yrka följande:

- Att Region Örebro län avvecklar sitt engagemang i Fairtrade. Regionen ska i fortsättningen inte vara Fairtrade-diplomerad.
- Att kraven på inköp av Fairtrade-märkta varor tas bort.

Anledningen till yrkandena är att Fairtrade-systemet bygger på att anslutna bönder garanteras minimipriser för sina varor. Enligt motionärerna leder minimipriserna till överproduktion och dumpning på den vanliga marknaden, vilket gör att fattiga bönder som inte är Fairtrade-anslutna får sälja sina produkter till lägre priser.

Vidare framför motionärerna att ingen vet vad regionens invånare får för de skatte-medel som används för att köpa in Fairtrade-märkta produkter eller hur mycket mer det kostar Region Örebro län att köpa Fairtrade-märkt jämfört med konventionellt producerade varor. Ingen vet heller hur Region Örebro läns inköp av Fairtrade-produkter har påverkat producentländerna. Motionärerna uppger också att själva diplomeringsen till Fairtrade Region kostar organisationen 30 000 kronor/år.

Slutligen menar motionärerna att Fairtrade inte är förenligt med vad en region ska syssla med eftersom Fairtrade Sverige, förutom att vara en förening, också är ett aktiebolag som ägs av LO och Svenska Kyrkan. Enligt motionärerna tar aktiebolaget in alla intäkter medan föreningen samlar in bidrag av skattebetalarna för att opinions-bilda. Vinsterna från licenserna ackumuleras i aktiebolaget och föreningen söker nya skattebidrag varje år. På så sätt får skattebetalarna betala för LO:s opinionsbildning medan deras aktiebolag får behålla alla intäkter.

Bedömning

Region Örebro län konsumerar dagligen många varor från länder med utbredd fattigdom, till exempel kaffe, te, bananer, kakao och bomull. Fattigdomen i producentländerna medför att det finns en överhängande risk att produktionen sker på bekostnad av mänskliga rättigheter, bland annat genom barnarbete, extremt långa arbetsdagar, hälsofarlig arbetsmiljö och löner som inte går att leva på. Medvetenheten om dessa förhållanden ledde till att regionfullmäktige i april 2016 beslutade att Region Örebro län skulle ansöka om att diplomerades som Fairtrade Region.

Beslutet medförde att Region Örebro län varit en Fairtrade Region sedan 2017. Diplomeringsen är ett sätt för Region Örebro län att visa att organisationen tagit ställning och arbetar för att skapa förändring mot en hållbar utveckling av handel och

konsumtion där mänskliga rättigheter inte åsidosätts. Huvudsyftet med diplomeringen är att stötta vidareutvecklingen av etisk konsumtion och rättvis handel men diplomeringen kan också användas för att stärka Region Örebro läns varumärke. I diplomeringen ingår åtaganden att köpa in rättvist handlade produkter och aktivt arbeta för att öka andelen av dessa inköp.

Det stämmer att Fairtrade-certifieringen innebär att det finns ett minimipris för vissa råvaror, till exempel kaffe och kakao. Minimipriset är ett lägsta pris som inte får underskridas och fungerar som ett skyddsnät när världsmarknadspriserna faller och odlarna riskerar att gå med förlust. Minimipriset innebär att odlaren alltid är garanterad en betalning, som minst täcker kostnaden för en hållbar produktion, för den del av råvaran som odlaren säljer som Fairtrade-märkt. Om världsmarknadspriset är högre är det istället det priset som betalas. Att minimipriset skulle leda till någon betydande överproduktion och dumpning på den vanliga marknaden är inte sannolikt då andelen Fairtrade-certifierade odlingar är mycket liten sett till världsproduktionen. Det är möjligt att lokal påverkan på icke-certifierade odlare förekommer, men det finns inte någon forskning som visar på att detta är ett verkligt problem. Fairtrades huvudsyfte är att bekämpa fattigdom genom att gynna producenterna och organisationen har uppgett att de reviderar sitt arbetssätt utifrån nya kunskaper och erfarenheter. Region Örebro län väljer därför att ha tillit till att fördelarna med minimipriset överväger eventuella nackdelar.

Exakt vad Region Örebro läns inköp av Fairtrade-varor gjort för skillnad i producentländerna går inte att säga, men det finns flera studier som visar att Fairtrade-certifiering leder till minskad fattigdom för de anslutna odlarna. Utöver minimipriset får Fairtrade-anslutna producenter en extra betalning i form av en premie för den del av råvarorna som säljs som Fairtrade. Premiengarna ska användas för investeringar i verksamheten eller i utvecklingsprojekt i lokalsamhället. Hälsovård, utbildning, förbättrad infrastruktur och omställning till ekologisk odling är några exempel på vad premien används till. Odlarna eller de anställda på plantagen beslutar gemensamt hur premien ska användas.

Fairtrade International ägs till hälften av de odlare och anställda som certifieringen verkar för. Den andra hälften ägs av de 21 nationella Fairtrade-organisationerna, däribland Fairtrade Sverige. Fairtrade Sverige består, som motionärerna beskrivit, av en förening och ett bolag som ägs av LO och Svenska kyrkan. Enligt uppgift från Fairtrade Sverige har LO och Svenska kyrkan aldrig tagit ut någon vinst ur bolaget. Det överskott som Fairtrade Sverige AB genererar återinvesteras i verksamheten genom bidrag till Fairtrade International.

Diplomeringsavgiften för en Fairtrade Region är 25 000 kronor/år. Fairtrade Sverige uppger att avgifterna används för att täcka kostnader som är direkt kopplade till det stöd som Fairtrade Sverige ger diplomerade regioner och kommuner, exempelvis

Tjänsteställe, handläggare
Staben Hållbar utveckling, Karin Runnels

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS392

omvärldsbevakning, intranät med goda exempel och erfarenheter från andra regioner och kommuner, samt stöd till aktiviteter för information, engagemang och samarbeten.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Syftet med Region Örebro läns Fairtrade-diplomeringen och inköpen av Fairtrade-märkta varor är att bidra till utvecklingen av en hållbar världshandel där mänskliga rättigheter respekteras. Att skydda barn från exploatering är en viktig del i detta. Inom Fairtrade sker också särskilda satsningar för att stärka kvinnor och verka för mer jämställda arbetsplatser och samhällen.

Ungefär 67 procent av alla Fairtrade-märkta produkter på den svenska marknaden är även ekologiskt certifierade. Fairtrade arbetar med tydliga miljökriterier som verkar för att minimera användningen av miljöskadliga metoder och successivt stärka kraven på ökad miljöhänsyn även för de produkter som inte är ekologiska.

Ekonomiska konsekvenser

Avgiften för diplomering till Fairtrade Region är 25 000 kronor/år. Hur stora merkostnaderna är för inköp av Fairtrade-märkta produkter är komplicerat att reda ut eftersom avtal, priser och inköpta mängder varierar år från år. Då Region Örebro län vill köpa in Fairtrade-märkt, och ställer krav på detta i upphandlingar, saknas uppgifter om vad våra kostnader skulle vara för konventionella produkter.

Uppföljning

Detta beslut kommer inte att följas upp men i enlighet med regionfullmäktiges beslut (dnr 15RS2030) kommer ansökan om omdiplomering till Fairtrade Region lämnas in årligen tills vidare.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-05-25
Svar på motionen
Motionen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum 2021-05-25
Beteckning Dnr: 21RS392

Sverigedemokraterna, Elin Jensen (SD) och Bo Ammer (SD) och Gunilla Fredriksson (SD)

Svar på motion om att avsluta samarbetet med Fairtrade

Elin Jensen (SD), Bo Ammer (SD) och Gunilla Fredriksson (SD) har i en motion yrkat följande:

- Att Region Örebro län avvecklar sitt engagemang i Fairtrade. Regionen ska i fortsättningen inte vara Fairtrade-diplomerad.
- Att kraven på inköp av Fairtrade-märkta varor tas bort.

Bakgrund till Region Örebro läns Fairtrade diplomering

Region Örebro län konsumerar dagligen många varor från länder med utbredd fattigdom. I dessa länder finns en överhängande risk att produktionen sker på bekostnad av mänskliga rättigheter, till exempel genom barnarbete, extremt långa arbetsdagar, hälsofarlig arbetsmiljö, löner som inte går att leva på och avsaknad av fackliga rättigheter. Kaffe, te, bananer, kakao och bomull är exempel på varor där det finns stor risk att produktionen sker under kränkning av mänskliga rättigheter. För att inte bidra till detta har Region Örebro län beslutat att köpa in rättvist handlade produkter och aktivt arbeta för att öka andelen av dessa inköp.

Beslutet att ansöka om Fairtrade-diplomering togs i regionfullmäktige i april 2016 och Region Örebro län har varit en Fairtrade Region sedan 2017. Diplomeringen är ett sätt för Region Örebro län att visa att organisationen tagit ställning och arbetar för att skapa förändring mot en hållbar utveckling av handel och konsumtion där mänskliga rättigheter inte åsidosätts. Huvudsyftet med diplomeringen är att stötta vidareutvecklingen av etisk konsumtion och rättvis handel men diplomeringen kan också användas för att stärka Region Örebro läns varumärke.

Fairtrade och minimipris

Fairtrade är en internationell certifiering av råvaror (i huvudsak jordbruksprodukter) med syfte att bekämpa fattigdom genom handel. Certifieringen innebär att varan är producerad med hänsyn till högt ställda sociala, ekonomiska och miljömässiga krav.

Fairtrade har tagit fram särskilda kriterier för odlare i kooperativ, för anställda på plantager och för olika råvaror. Kontrollorganet Flocert kontrollerar att odlarna följer Fairtrades kriterier.

Det stämmer att Fairtrade-certifieringen innebär att det finns ett minimipris för vissa råvaror, till exempel kaffe och kakao. Minimipriset är ett lägsta pris som inte får underskridas. Det fungerar som ett skyddsnät när världsmarknadspriserna faller och odlarna riskerar att gå med förlust. Minimipriset innebär att odlaren alltid är garanterad en betalning, som minst täcker kostnaden för en hållbar produktion, för den del av råvaran som odlaren säljer som Fairtrade-märkt. Om världsmarknadspriset är högre är det istället det priset som betalas.

Att minimipriset skulle leda till någon betydande överproduktion och dumpning på den vanliga marknaden är inte sannolikt då andelen Fairtrade-certifierade odlingar är mycket liten sett till världsproduktionen. Det är möjligt att lokal påverkan på icke-certifierade odlare förekommer, men det finns inte någon forskning som visar på att detta är ett verkligt problem. Fairtrades huvudsyfte är att bekämpa fattigdom genom att gynna producenterna och organisationen har uppgett att de reviderar sitt arbetssätt utifrån nya kunskaper och erfarenheter. Region Örebro län väljer därför att ha tillit till att fördelarna med minimipriset överväger eventuella nackdelar.

Utöver minimipriset får Fairtrade-anslutna producenter en extra betalning i form av en premie för den del av råvarorna som säljs som Fairtrade. Premiepengarna ska användas för investeringar i verksamheten eller i utvecklingsprojekt i lokalsamhället. Hälsovård, utbildning, förbättrad infrastruktur och omställning till ekologisk odling är några exempel på vad premien används till. Odlarna eller de anställda på plantagen beslutar gemensamt hur premien ska användas.

Ägandeförhållanden, avgifter och kostnader

Fairtrade International ägs till hälften av de odlare och anställda som certifieringen verkar för. Den andra hälften ägs av de 21 nationella Fairtrade-organisationerna, däribland Fairtrade Sverige. Fairtrade Sverige består, som motionärerna beskrivit, av en förening och ett bolag som ägs av LO och Svenska kyrkan. Enligt uppgift från Fairtrade Sverige har LO och Svenska kyrkan aldrig tagit ut någon vinst ur bolaget. Det överskott som Fairtrade Sverige AB genererar återinvesteras i verksamheten genom bidrag till Fairtrade International.

Diplomeringsavgiften för en Fairtrade Region är 25 000 kronor/år. Fairtrade Sverige uppger att avgifterna används för att täcka kostnader som är direkt kopplade till det stöd som Fairtrade Sverige ger diplomerade regioner och kommuner, exempelvis omvärldsbevakning, intranät med goda exempel och erfarenheter från andra regioner och kommuner, samt stöd till aktiviteter för information, engagemang och samarbeten.

Exakt vad Region Örebro läns inköp av Fairtrade-varor gjort för skillnad i producentländerna går inte att säga, men det finns flera studier som visar att Fairtrade-certifiering leder till minskad fattigdom för de anslutna odlarna. Fairtrade Sverige har nyligen informerat om att det under hösten 2021 kommer att bli möjligt för Fairtrade-diplomerade regioner att få information om hur mycket deras inköp av kaffe bidragit

till Fairtrade-premier till odlare. Det kommer även att ges exempel på vad premiepengarna använts till.

Med hänvisning till ovanstående resonemang föreslår regionstyrelsen regionfullmäktige besluta

att motionen avslås.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Regionstyrelsens ordförande

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Motion

Avsluta samarbetet med Fairtrade

Systemet som Fairtrade bygger på är att bönderna garanteras minimipriser för sina varor. Detta minimipris gör så att den välbeprövade marknadsprincipen om utbud och efterfrågan förvrids. Överproduktion och dumpning på den vanliga marknaden kan därmed bli resultatet, vilket gör att fattiga bönder som inte är med i Fairtrade får sälja sina produkter till lägre priser. Det finns mycket forskning som visar på att detta är Fairtrades svagheter.

Att snedställa konkurrens på marknaden för livsmedelsprodukter är inte särskilt långsiktigt hållbart, om vi på riktigt vill att människor ska lyfta sig ur fattigdom. Vi vet att det är marknadsekonomi och privat äganderätt som tillsammans med demokrati, utbildning och rättsstat är nyckeln till en positiv ekonomisk förändring.

Det kostar även Region Örebro län 30 000 kr varje år att fortsatt vara en Fairtrade-diplomerad region, förutom de extra kostnader som läggs på produkterna som köps in. Ingen vet hur regionens inköp av Fairtrade-produkter har påverkat producentländerna. Ingen vet egentligen vad regionens invånare får för de skattemedel som går till Fairtrade-produkter eller hur mycket mer pengar de egentligen betalar jämfört med om regionen skulle köpa in konventionella produkter.

Fairtrade ägs dessutom av LO och Svenska Kyrkan som har ett aktiebolag vilket tar in alla intäkter och en förening som samlar in bidrag av skattebetalarna för att opinionsbilda. Vinsterna från licenserna ackumuleras i aktiebolaget och föreningen söker nya skattebidrag varje år. På så sätt får skattebetalarna betala för LO:s opinionsbildning medan deras aktiebolag får behålla alla intäkter. Sverigedemokraterna anser inte detta är förenligt med vad en region ska syssla med.

Med anledning av detta yrkar vi:

- Att Region Örebro län avvecklar sitt engagemang i Fairtrade. Regionen ska i fortsättningen inte vara Fairtrade-diplomerad.
- Att kraven på inköp av Fairtrade-märkta varor tas bort.

För Sverigedemokraterna Region Örebro län:

Elin Jensen (SD)

Bo Ammer (SD)

Gunilla Fredriksson (SD)

56

Besvarande av motion från
Jihad Menhem (V), Jessica
Carlqvist (V) och Kenneth
Lantz (V) om att Region
Örebro län arbetar fram en
regional koldioxidbudget

21RS517

Tjänsteställe, handläggare
Energi och klimat, Therese Hjelseth

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS517

Organ
Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om att Region Örebro län arbetar fram en regional koldioxidbudget

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Sammanfattning

Klimatutmaningen är ett faktum och det är viktigt att Region Örebro län som offentlig aktör visar vägen och går före med effektiva åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet negativt.

En koldioxidbudget är ett pedagogiskt instrument som tydligt visar hur mycket eller lite koldioxid som går att släppa ut i länet för att nå målen. Precis som motionärerna skriver har Region Örebro län satt upp goda och ambitiösa klimatmål, både genom det interna programmet för hållbarhet där ett av huvudmålen är minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende. Och även genom det Energi- och klimatprogram för Örebro län, som har tagits fram gemensamt av Region Örebro län och Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner och näringsliv.

För Örebro län som har ett ambitiöst Energi- och klimatprogram och ett ambitiöst hållbarhetsprogram är det istället mer effektivt att använda interna resurser till att genomföra aktiviteter inom programmets insatsområden så att målen kan nås till 2030 och 2045.

Ärendebeskrivning

Klimatutmaningen är ett faktum och det är viktigt att Region Örebro län som offentlig aktör visar vägen och går före med effektiva åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet negativt.

En koldioxidbudget är en budget som styr hur mycket koldioxid vi får släppa ut i länet eller inom Region Örebro läns verksamhet beroende på avgränsning. En koldioxidbudget är ett pedagogiskt instrument som tydligt visar hur mycket eller lite koldioxid som går att släppa ut i länet för att nå målen. Precis som motionärerna skriver har Region Örebro län satt upp goda och ambitiösa klimatmål, både genom det interna programmet för hållbarhet där ett av huvudmålen är minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende. Och även genom det Energi- och klimatprogram för Örebro län, som har tagits fram gemensamt av region Örebro län och Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner och näringsliv.

Som motionärerna skriver i sin motion har en del regioner, län och kommuner gjort koldioxidbudgetar med gott resultat. Dessa koldioxidbudgetar är styrdokument som styr hur mycket koldioxid det lokala området får släppa ut för att klimatmålen ska nås.

För Örebro län som har ett ambitiöst Energi- och klimatprogram och ett ambitiöst hållbarhetsprogram är det istället viktigt att satsa Region Örebro läns resurser på att genomföra aktiviteter inom programmens insatsområden med syfte att nå målen till 2030 och 2045. Det är en effektivare användning av de interna personella resurserna då regionfullmäktige tidigare beslutat om att minska de administrativa kostnaderna.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Klimatutmaningen är en av flera viktiga miljöfrågor att arbeta med dock kommer inte avslaget av motionen innebära en försämring av länets klimatarbete. Klimatfrågan är också en viktig fråga att jobba med ur perspektivet att säkra barn och ungas framtid. Beslutet har ingen påverkan på jämställdhetsperspektivet.

Ekonomiska konsekvenser

Avslag av motionen får inga ekonomiska konsekvenser

Beslutsunderlag

FöredragningsPM svar på motion om koldioxidbudget.

Svar på motionen.

Motionen.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Tjänsteställe, handläggare
Energi och klimat, Therese Hjelseth

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS517

Skickas till:
Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-05-25   Dnr: 21RS517

Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V), Kenneth Lantz (V)

Svar på motion från Jihad Menhem (V), Jessica Carlqvist (V) och Kenneth Lantz (V) om att Region Örebro län arbetar fram en regional koldioxidbudget

Klimatutmaningen är ett faktum och det är viktigt att Region Örebro län som offentlig aktör visar vägen och går före med effektiva åtgärder för att minska utsläpp av växthusgaser som påverkar klimatet negativt.

En koldioxidbudget är en budget som styr hur mycket koldioxid vi får släppa ut i länet eller inom Region Örebro läns verksamhet beroende på avgränsning. En koldioxidbudget är ett pedagogiskt instrument som tydligt visar hur mycket eller lite koldioxid som går att släppa ut i länet för att nå målen. Precis som motionärerna skriver har Region Örebro län satt upp goda och ambitiösa klimatmål, både genom det interna programmet för hållbarhet där ett av huvudmålen är minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende. Och även genom det Energi- och klimatprogram för Örebro län, som har tagits fram gemensamt av region Örebro län och Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner och näringsliv.

Som motionärerna skriver i sin motion har en del regioner, län och kommuner gjort koldioxidbudgetar med gott resultat. Dessa koldioxidbudgetar är styrdokument som styr hur mycket koldioxid det lokala området får släppa ut för att klimatmålen ska nås.

För Örebro län som har ett ambitiöst Energi- och klimatprogram och ett ambitiöst hållbarhetsprogram är det istället viktigt att satsa Region Örebro läns resurser på att genomföra aktiviteter inom programmens insatsområden med syfte att nå målen till 2030 och 2045. Det är en effektivare användning av de interna personella resurserna då Regionfullmäktige tidigare beslutat om att minska de administrativa kostnaderna.

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att avslå motionen.

För Region Örebro län

Andreas Svahn
Ordförande i regionstyrelsen

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Vänsterpartiet

Motion till regionfullmäktige – Region Örebro län

Regional koldioxidbudget

Klimatförändringarna och den globala uppvärmningen är en av vår tids viktigaste frågor. Vi har en plikt mot framtida generationer att på kort tid ställa om till ett hållbart samhälle med kraftigt minskade utsläpp. Det ansvaret är globalt men arbetet måste göras på alla nivåer och vi anser att regioner och kommuner har ett stort ansvar att möjliggöra för omställning på ett samhälleligt plan men också att gå före vad gäller egna utsläpp och beslut.

Region Örebro län har satt upp goda och ambitiösa klimatmål, både genom det interna programmet för hållbarhet där ett av huvudmålen är minskad sårbarhet, klimatpåverkan och fossilberoende. Och även genom det andra programmet Energi- och klimatprogram för Örebro län, som har tagits fram gemensamt av region Örebro län och Länsstyrelsen i samverkan med länets kommuner och näringsliv. Det ser vi i Vänsterpartiet som mycket positivt, våra regionala klimatmål utgör en viktig del av vårt ansvar i att uppfylla vår del av Parisavtalet.

För att stärka vårt klimatarbete och åstadkomma de minskningar av klimatutsläpp som är nödvändiga krävs ytterligare åtgärder. T.ex. behöver en regional koldioxidbudget tas fram för att utgöra grund för beslut om utsläppsbudget för Region Örebro län.

En koldioxidbudget ska också vara just en budget och följas som en sådan. Den ska leda till att vi bestämmer vad som är mest prioriterat att göra, varefter vi beräknar vad det kostar. Om vi på ett verkningfullt sätt ska få ner koldioxidutsläppen gäller det att prioritera det som har verklig effekt och välja de åtgärder där vi får ner utsläppen mest i relation till vad det kostar.

Flera regioner är nu aktiva med att ta fram sina regionala koldioxidbudgetar för att bidra till en mer hållbar värld. Vi i Vänsterpartiet tycker att det är dags även för vår region att ta klimatfrågan på ännu större allvar och utarbetar en koldioxidbudget för region Örebro län.

Med anledning av detta föreslår vi att regionfullmäktige beslutar:

att Region Örebro län utarbetar en regional koldioxidbudget.

För Vänsterpartiet i Region Örebro län

Jihad Menhem

Jihad Menhem

Jessica Carlqvist

Kenneth Lantz

57

Besvarande av motion från
Patrik Nyström (SD), Fredrik
Dahlberg (SD) och Elin Jensen
(SD) om ”Avyttra
huvudmannaskapet för
Kävesta folkhögskola”

21RS531

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Ewa Lindberg

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS531

Organ

Regionstyrelsen

Besvarande av motion från Patrik Nyström (SD), Fredrik Dahlberg (SD) och Elin Jensen (SD) om ”Avyttra huvudmannaskapet för Kävesta folkhögskola”

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Sammanfattning

Med den stora insats som Kävesta folkhögskola gör, den genomtänkta pedagogik som präglar undervisningen och de goda resultat som uppvisas vore det oklokt att avyttra huvudmannaskapet. Region Örebro län har stor påverkansmöjlighet och kan styra över hur Kävesta folkhögskola ska använda sina resurser.

Hela regionen, alla områden inom Regional utveckling, engagerar sig djupt i den stora projektsatsningen ”Skolresultaten i regionen har förbättrats – att leda och styra en komplex organisation”. Kävesta folkhögskola bidrar i detta arbete, bland annat i den stora satsning som görs på allmän kurs.

En av de prioriterade områdena i den Regionala utvecklingsstrategin (härefter kallad RUS) är att skapa goda utbildningsmiljöer för utsatta grupper. Region Örebro län har gjort en stor satsning på Kävestas allmänna kurs för att tillgodose detta. Kävestas allmänna kurs är stor, varje folkhögskola måste ha minst 15 procent som är allmän kurs av skolans hela deltagarantal. Kävestas allmänna kurs ligger på långt mer än så. 50 procent av skolans deltagare läser på allmän kurs.

På allmän kurs läser deltagarna in gymnasiekompetens och även grundskolekompetens. Allmän kurs bidrar därmed till en socialt och ekonomiskt hållbar utveckling genom att:

- minska utbildningsklyftorna i samhället
- öka individens förståelse för demokratiska processer, andra människors livssituation

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Ewa Lindberg

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS531

och vikten av samtal

- ge deltagarna en möjlighet att bryta sitt utanförskap.

Beredning

Regional tillväxtnämnd har behandlat ärendet den 17 maj 2021.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Förslaget föranleder inga förändringar i verksamheten och kommer därför inte medföra några ändrade konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Vid ett avyttrat huvudmannaskap ska Region Örebro län estimerat betala 2 000 000 kronor per år i mobilitetsersättning (deltagare från Örebro län uppgår till cirka 135 per år) samt att de 800 000 kronor (utomlänsdeltagare cirka 65 per år) som tidigare gick till Region Örebro län istället kommer att gå direkt till en annan eventuell huvudman.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM till regionstyrelsen den 25 maj 2021.

Svar på motion om ”Avyttra huvudmannaskapet för Kävesta folkhögskola”.

Motionen.

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Skickas till:

Regionfullmäktige

Sammanträdesdatum   Beteckning
2021-05-17   Dnr: 21RS531

Patrik Nyström (SD), Fredrik Dahlberg (SD) och
Elin Jensen (SD)

Svar på motion från Patrik Nyström (SD), Fredrik Dahlberg (SD), Elin Jensen (SD) om ”Avyttra huvudmannaskapet för Kävesta folkhögskola”

Patrik Nyström (SD), Fredrik Dahlberg (SD) och Elin Jensen (SD) har lämnat en motion om att avyttra huvudmannaskapet för Kävesta folkhögskola. Motionsförslaget gäller drift och förvaltning, det vill säga huvudmannaskap, för Kävesta folkhögskola. Historiskt är Kävesta folkhögskola en av Sveriges äldsta folkhögskolor. 2023 firar Kävesta 150 år och har under alla dessa år verkat för en ökad bildningsnivå i länet. Uppdragsgivare och ansvariga för skolans innehåll och inriktning har sedan 1950-talet varit Region Örebro län (tidigare Örebro läns landsting) då regionen tog det fulla huvudmannaskapet för Kävesta folkhögskola.

Ur 2019 års verksamhetsberättelse för Kävesta folkhögskola:

”Kävesta folkhögskolas kärnverksamhet förhåller sig till syften och mål formulerade av staten, Folkbildningsrådet samt huvudmannen Region Örebro län. Dessa syften och mål harmoniserar med varandra. I synnerhet statens folkbildningspolitiska mål och Region Örebro läns inriktningsmål för folkhögskoleverksamheten.”

Under 2019 genomförde Kävesta folkhögskola fyra olika utbildningar:

- Allmän kurs
- Danslinjen
- Konst- och formgivningslinjen
- Musiklinjen

Ett av Region Örebro läns (regionens) mål är att öka antalet personer som studerar vidare på högre studier. Detta uppdrag är direkt det mål som Kävesta folkhögskola arbetar för, samtliga kurser har målet att förbereda deltagaren för nästa steg och högre studier. Skolan har 180 deltagare varav 50 procent, (90 stycken) går på allmän kurs och 90 stycken är fördelade på profilkurserna.

Allmän kurs

En av de prioriterade områdena i den Regionala utvecklingsstrategin (härefter kallad RUS) är att skapa goda utbildningsmiljöer för utsatta grupper. Regionen har gjort en stor satsning på Kävestas allmänna kurs för att tillgodose detta. Kävestas allmänna kurs är stor, varje folkhögskola måste ha minst 15 procent som är allmän kurs av skolans hela deltagarantal. Kävestas allmänna kurs ligger på långt mer än så. 50 procent av skolans deltagare läser på allmän kurs.

På allmän kurs läser deltagarna in gymnasiekompetens och även grundskolekompetens. Allmän kurs bidrar därmed till en socialt och ekonomiskt hållbar utveckling genom att:

- minska utbildningsklyftorna i samhället
- öka individens förståelse för demokratiska processer, andra människors livssituation och vikten av samtal
- ge deltagarna en möjlighet att bryta sitt utanförskap.

Andelen deltagare på allmän kurs med någon funktionsnedsättning ligger på en bit över 60 procent under de senaste tre åren. Det nationella snittet är 30 procent och det var detta snitt som Kävesta låg på innan skolan fick i uppdrag att stärka upp allmän kurs av regionen.

Deltagare med behov av extrastöd på grund av funktionsnedsättning var på Allmän kurs 68 procent av deltagarna på vårterminen 2020 och 73 procent på höstterminen 2020. På proffillinjerna (musik, dans och konst) var 41 procent av deltagarna på vårterminen 2020 och 26 procent på höstterminen 2020 i behov av extra stöd.

Proffillinjer

Uppdraget att starta proffillinjer tilldelades av Landstinget. Proffillinjernas uppdrag är att förbereda deltagarna till högre studier och därmed främja kompetensförsörjningen i länet inom kulturområdet.

Skolan arbetar för regionens vision ”Tillsammans skapar vi ett bättre liv” och följer de riktlinjer som gäller för hela regionen. Alla folkhögskolor arbetar också efter statens fyra syften, vilka är:

- Att verka för att stärka och utveckla demokratin
- Att göra det möjligt för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen
- Att bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildningsnivån i samhället
- Att bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

”Syftet med den regionala utvecklingsstrategin är att skapa en gemensam vägvisare för hur vi inom länets kommuner, näringsliv, myndigheter, offentlig förvaltning,

universitet och civilsamhälle tillsammans ska utveckla vårt län i den riktning vi vill. Mot social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Mot en attraktiv och pulserande region för alla. Strategin visar också nuvarande och kommande samarbetspartners utanför länet vad vi kommer att satsa på.”

”Vi vill uppnå en god och jämlik livskvalitet för alla i Örebro län, både nu och i framtiden. Därför är vår vision att skapa en attraktiv och pulserande region för alla. Strategins övergripande mål visar hur vi ser att RUS kan bidra inom de tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekonomisk, social och ekologisk.” (ur RUS:en 2018-2030)

Kävesta folkhögskola gör en viktig kulturgärning och är en viktig aktör på kulturscenen i Örebro län. Varje år genomförs ett hundratal kulturevenemang. Vid alla tillfällen framgår det tydligt att det är Region Örebro län som är skolans huvudman.

Med den stora insats som Kävesta folkhögskola gör, den genomtänkta pedagogik som präglar undervisningen och de goda resultat som uppvisas vore det oklokt att avyttra huvudmannaskapet. Regionen har stor påverkansmöjlighet och kan styra över hur Kävesta folkhögskola ska använda sina resurser.

Vid ett avyttrat huvudmannaskap ska Region Örebro län estimerat betala 2 000 000 kronor per år i mobilitetsersättning (deltagare från Örebro län uppgår till cirka 135 per år) samt att de 800 000 kronor (utomlänsdeltagare cirka 65 per år) som tidigare gick till Region Örebro län istället kommer att gå direkt till en annan eventuell huvudman.

Hela regionen, alla områden inom Regional utveckling, engagerar sig djupt i den stora projektsatsningen ”Skolresultaten i regionen har förbättrats – att leda och styra en komplex organisation”. Kävesta folkhögskola bidrar i detta arbete, bland annat i den stora satsning som görs på allmän kurs.

Kävesta folkhögskolas arbete överensstämmer väl med strategin i RUS:en och att det arbete som sker, framför allt med arbetet på allmän linje, måste säkras genom ett fortsatt regionalt huvudmannaskap.

Mot bakgrund av ovanstående beslutar regional tillväxtnämnd föreslå regionstyrelsen föreslå regionfullmäktige att motionen ska avslås.

För Region Örebro län

Irén Lejegren
Ordförande i regional tillväxtnämnd

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Motion

Avyttra huvudmannskapet för Kävesta folkhögskola

Region Örebro Län förvaltar och driver idag två folkhögskolor i länet, inriktningarna är olika och erbjuder flera studiemöjligheter. Folkhögskolorna som finns i landet har olika huvudmannskap och de regionalt ägda folkhögskolorna är 42 stycken av 155 totalt.

Från statligt håll har andelen utbildningsplatser ökat kraftigt men ersättningsnivåerna från staten har ej följt med i den ökade kostnadsutvecklingen. Regionerna har inte kompenserats för dessa ökningar och Region Örebro län står med stora kostnader genom regionala driftbidrag samt lokalkostnader.

I tider med svåra ekonomiska förutsättningar prioriterar Sverigedemokraterna främst regionens kärnuppdrag såsom hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik.

Att driva och förvalta två folkhögskolor torde inte ligga under regionens huvudansvar, det finns flera olika alternativa utförare som bör kunna förvalta och driva Kävesta folkhögskola framåt och samtidigt utveckla dess verksamhet.

Med anledning av detta yrkar vi:

- Att ge nämnden för regional tillväxt i uppdrag att ta fram underlag och söka en ny huvudman för att avyttra huvudmannskapet för Kävesta folkhögskola.
- Att regionfullmäktige fattar beslut att avyttra Kävesta folkhögskola.

För Sverigedemokraterna Region Örebro län:

Patrik Nyström (SD)

Fredrik Dahlberg(SD)

Elin Jensen (SD)

58

Anmälning- och
meddelandeärenden

21RS168

Anmälnings- och meddelandeärenden

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar

att godkänna redovisningen.

Sammanfattning

Anmälningsärenden:

1. Regionjuristen har beslutat om att avslå begäran om utlämnande av allmän handling, 21RS4321.
2. Regionstyrelsens ordförande har undertecknat remissvar avseende förordning om statsbidrag för att främja ett hållbart arbetsliv inom vård och omsorg, 21RS2415.
3. Förvaltningschefens för Regionservice har fattat beslut om tillsvidareanställningar under mars 2021, 21RS979-3.
4. Områdescheferna inom Regionservice har beviljat bisysslor under mars 2021, 21RS1939-2.
5. Områdeschefen för nära vård har fattat beslut om disciplinpåföljd – skriftlig varning, AB § 11, 21RS1659.
6. Områdeschefen för nära vård har fattat beslut om tidsbegränsat lönetillägg för uppdrag som yrkesgruppsföreträdare inom BUH, Område nära vård under perioden 2021-04-01-2023-03-31, 21RS3994.
7. Områdeschefen för nära vård har fattat beslut om disciplinpåföljd – skriftlig varning, AB § 11, 21RS3671.
8. Platschef för närsjukvården i norr har fattat beslut om förlängt förordnande för

anställd på utvecklingsenheten, Lindesbergs lasarett, närsjukvård norr 2021-08-01--2021-12-31, 21RS3285.

9. Regiondirektören har fattat beslut om samlokalisering av verksamheterna Fylstamottagningen och Kungsvägmottagningen i Kumla under perioden 21 juni – 15 augusti 2021, 21RS3592-2.

10. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om förlängning av projekt höjd ersättning för obekvämt arbetstid inom Hälso- och sjuk-vården vid 1177 Vårdguiden på telefon i Örebro, 21RS3740.

11. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om kompletterande beslut om åtgärder med anledning av covid-19, 21RS13628.

12. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om åtgärd för att upprätthålla patientsäker verksamhet inom ANIVA-kliniken och TIVA inom kärl-thoraxkliniken, 21RS13628.

13. Hälso- och sjukvårdsdirektören har fattat beslut om Reviderade åtgärder för att upprätthålla planerad verksamhet sommaren 2021 i Hälso-och sjukvårdsförvaltningen, 21RS13628.

14. Områdeschefen för specialiserad vård har fattat beslut om extra ersättningar för operationspersonal vid ortopedkliniken/handkirurgiska operationsavdelningen, 21RS1058.

15. Verksamhetschef på Plastik- och käkkirurgiska kliniken har fattat beslut om aktivering av primärjour natt covidavdelningar, 21RS3130.

16. Områdeschefen för specialiserad vård har fattat beslut om beredskapsersättningar för traumabakjour, 21RS3131.

17. Regiondirektören har undertecknat avtal om köp av IT-system för vaccinationer, 21RS654.

18. Regiondirektören har undertecknat följande avsiktsförklaringar med Inera:

- finansiering av slutförande av nya tidsbokningstjänster inom 1177 Vårdguiden under år 2022, 21RS4703-3,

- plattform för invånarens automatiserade symtombedömning och hänvisning 21RS4703-4,

- Utbudstjänsten 21RS4703-5,

- vidareutvecklad ombudsfunktion på 1177 Vårdguidens e-tjänster plattform 21RS4703-6,

- översättningar och kommunikation covid-19, 21RS703-7.

19. Regiondirektören har avböjt undertecknande av avsiktsförklaring gällande bildverktyget i 1177 Vårdguiden på telefon, 21RS4703-2.

20. Regiondirektören har godkänt Ineras förslag till beslutsunderlag till regioner via Ineras programråd gällande pandemivaccination, 21RS4704.

21. Områdeschefen för psykiatri har fattat beslut om lönetillägg, 21RS363-12—13.

22. Regiondirektören har fattat beslut om förordnande som tandvårdsdirektör och förvaltningschef, 20RS9349.

Meddelanden:

1. Synskadades riksförbund har överlämnat en skrivelse om att skapa möjlighet för kommun- och regionanställda att få utbildning i funktionshinderkunskap.

2. Regionkansliet har till regionråden överlämnat Komplettering per maj till förutsättningar för verksamhetsplan med budget 2022, 21RS1154.

3. Staben Ekonomi har överlämnat månadsrapport och innehavsrapport april 2021 gällande Region Örebro läns pensionsmedelsportfölj.

4. Protokoll

- Region Örebro läns förvaltnings AB, 2021-01-19, 2021-03-16,
- Länsteatern Örebro AB, 2021-02-23,
- Svealandstrafiken AB, 2021-02-23,
- Örebro Läns Flygplats AB, 2021-02-26,
- Tåg i Bergslagen AB, 2021-01-08, 2021-02-19, 2021-03-13,
- Alfred Nobel Science Park AB, 2021-01-15, 2021-03-03.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM regionstyrelsen 2021-05-25

Rickard Simonsson
Regiondirektör

Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Kristina Berglund

Sammanträdesdatum
2021-05-25

FöredragningsPM
Dnr: 21RS168

Skickas till:

(Ange vem/vilka beslutet ska skickas till)